

Rekening 2024

Analyseverslag

Verslag opgesteld in uitvoering van artikel 89 van de Organieke wet van 08.07.1976

Thibaut Stevens
Financieel Directeur
26 juni 2025.

1. Synthese van de rekening – resultaten - impact op de gemeentetoelage

De OCMW-rekening voor 2024 genereert een stijging van de gemeentetoelage met €1.207.143,91, op te nemen in de begroting van 2025 door middel van een begrotingswijziging.

Dit bedrag dekt in feite twee begrippen:

- het boekhoudkundig resultaat van het dienstjaar. Voor 2024 bedraagt dit **-2.475.905,32 €**;
- een thesaurieresultaat dat zich uit in een terugname op de voorziening voor onzekere vorderingen van **1.268.761,41 €**. Het saldo van de voorziening in 2024 is dus lager dan het saldo van het voorgaande jaar. Het verschil wordt terugbetaald aan de gemeente.

(rekeningen, x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eigen dienstjaar						
Exploitatie	321	1.299	977	517	788	-414
Investering	-612	-834	-853	-1.192	-1.254	-1.311
SALDO	-291	465	124	-675	-466	-1.725
Vorige dienstjaren						
Overgedragen resultaat	1.096	643	839	762	-73	805
Oninvorderbaren	216	301	272	218	546	2.925
Verzaakte kredieten	54	32	71	59	1.890	1.369
SALDO	934	375	638	603	1.271	-751
BOEKHOUDKUNDIG RESULTAAT	643	839	762	-73	805	-2.476
Delta fonds twijfelachtige vord.	401	421	762	633	269	-1.269
IMPACT GEMEENTETOELAGE	-242	-418	0	706	-536	1.207

We wijzen onmiddellijk op het effect van ‘**communicerende vaten**’ dat het dienstjaar 2024 kenmerkt:

- de oninvorderbaarstelling van een aanzienlijk volume oude vorderingen genereert een aanzienlijk boekhoudkundig tekort. Het overgrote deel van deze afboekingen betreft vorderingen op de POD-MI die niet langer relevant zijn (zie verder punt 5.5);
- de afboeking van deze vastgestelde rechten vermindert het saldo van de voorziening voor onzekere vorderingen (met 10% tot 100%, afhankelijk van de aard van de vordering) en genereert een positief thesaurieresultaat;
- parallel aan deze opkuis van oude vorderingen genereert de verzaking van overgedragen uitgavenkredieten een boekhoudkundig overschot.

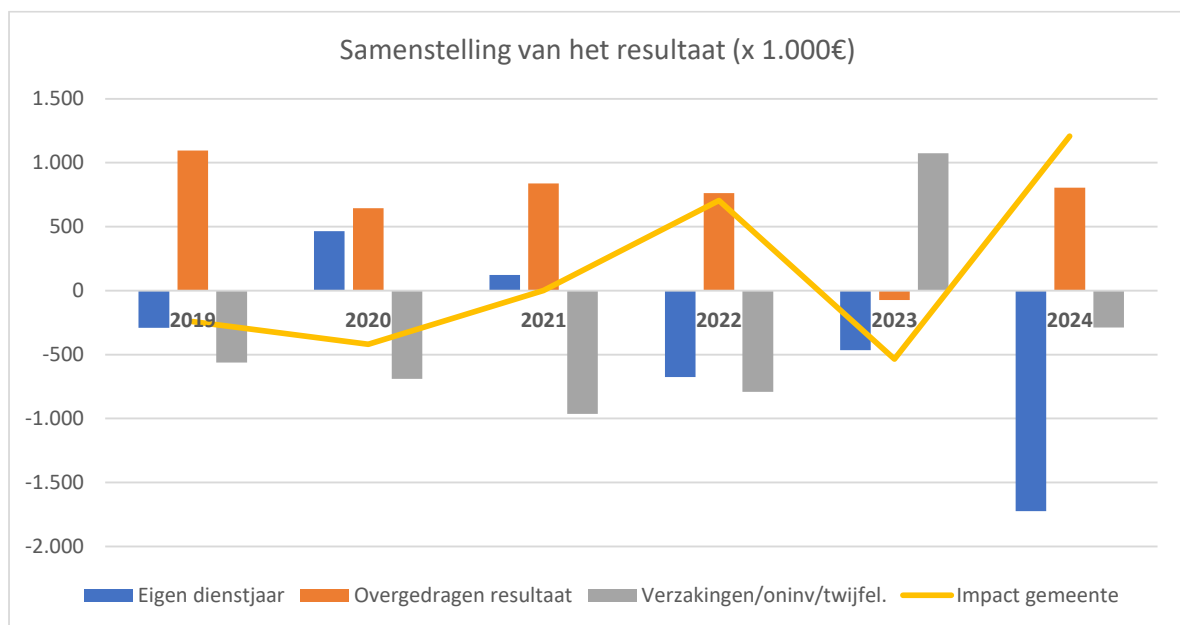
Voor het eerst sinds 2019 vertoont het eigen resultaat een **exploitatietekort** (-413.904,92 €), terwijl het tekort op de investeringsdienst toeneemt, in lijn met het toenemende gewicht van de terugbetalingen van investeringsleningen, als gevolg van de renovatiewerken aan de RDL.

Het tekort op het eigen dienstjaar wordt onder andere beïnvloed door een afboeking, namelijk de spijzing van een voorziening voor risico's en kosten, om het niet-gebruikte deel van de REDI-subsidie 2023 aan de POD-MI terug te betalen (340.677,34 €). Eigenlijk had deze operatie in de rekening van 2023 moeten worden opgenomen.

We kunnen de jaarrekening 2024 beschouwen als een ‘terugslag’ ten opzichte van het grotendeels ‘technisch’ overschot van de jaarrekening 2023 (805.114,88 €):

- het dienstjaar 2023 werd gekenmerkt door een massale afboeking van overgedragen uitgaven (1,890 miljoen €) tegenover relatief weinig oninvorderbaarstellingen (0,546 miljoen €), met name op de POD-MI;
- fouten in vroegere geschriften m.b.t. bepaalde vorderingen op de POD-MI werden in 2023 niet gecorrigeerd door oninvorderbaarstellingen, hoewel het Toezicht deze reeds had aangekaart (444.696,82 €);
- de terugbetaling van het niet-gebruikte deel van de REDI-subsidie 2023 werd in 2023 niet in mindering gebracht van het resultaat door middel van een overboeking, wat het onvermijdelijk heeft gemaakt om deze operatie in 2024 door te voeren.

Onderstaande grafiek illustreert de samenstelling van het resultaat van het dienstjaar en de impact ervan op de gemeentetoelage over de laatste vijf jaar. Ze toont duidelijk aan dat het eigen dienstjaar deficitair is sedert 2022. Het overgedragen resultaat slinkt en – rekening houdend met het feit dat het dienstjaar 2024 een ‘technisch verbloemd’ resultaat van 2023 corrigeert – is het compenserende effect van de oninvorderbaren/kredietverzakingen/variatie van de voorziening voor onzekere vorderingen onvoldoende om deze onderliggende trend te compenseren en de gemeentetoelage te stabiliseren.

De volgende analyse biedt verduidelijking over de financiële evoluties die het dienstjaar 2024 hebben gekenmerkt¹.

In de volgende pagina's heeft de term 'resultaat' betrekking op het boekhoudkundig resultaat van het OCMW en houdt dus geen rekening met de **variatie van de voorziening voor onzekere vorderingen**.

Een opmerking bij het lezen van de tabellen: de kolom '%' in het rood geeft een gemiddelde jaarlijkse groeivoet aan over de periode 2019/2024 en vormt een indicator van de evolutie over een periode van 5 jaar.

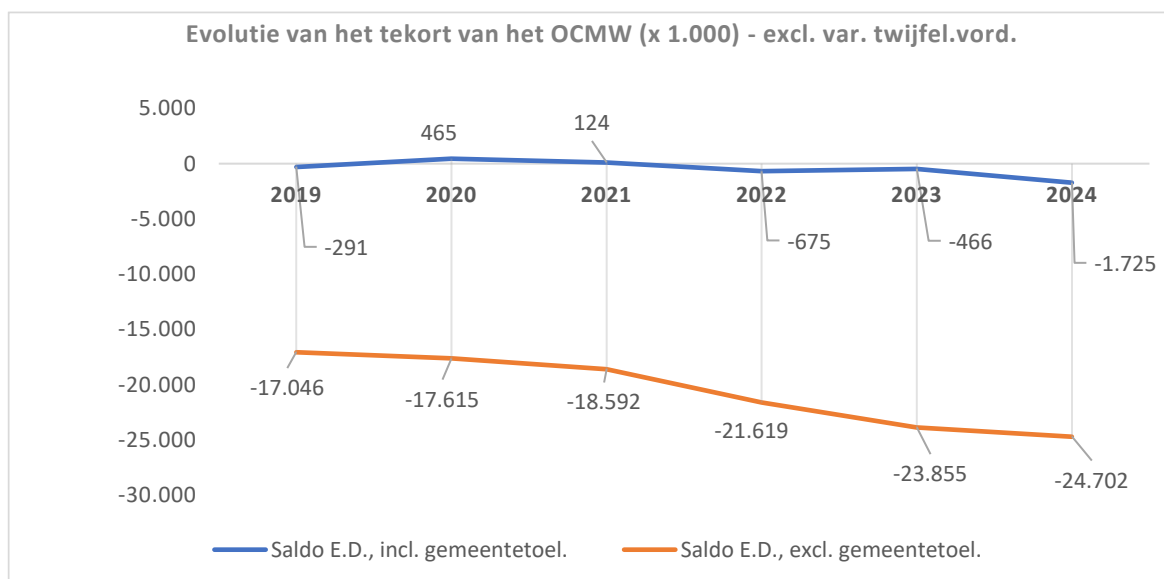
¹ Wij nodigen de lezer graag uit om het document "Rekening 2024 – narratief" van Dhr Van den Heurck te lezen, voor een meer volledige technische uitleg en commentaren.

2. Analyse van het saldo op het eigen dienstjaar

2.1. Evolutie van het resultaat van het eigen dienstjaar

Het boekhoudkundig resultaat van het dienstjaar 2024 bedraagt -1.724.815,54 €.

Wanneer men de **gemeentetoelage buiten beschouwing laat**, is het tekort van het OCMW verder toegenomen ten opzichte van 2023: van 23,86 miljoen € naar 24,70 miljoen €. In vijf jaar tijd is dit tekort met 7,7 miljoen € toegenomen, onder invloed van onder andere de COVID-crisis, de energiecrisis, de oorlog in Oekraïne, maar ook door de opwaardering van de loonbarema's voor het overheidspersoneel in het kader van het akkoord in Comité C in 2021, en door de meervoudige indexeringen van de lonen en de hulpverlening de afgelopen jaren.

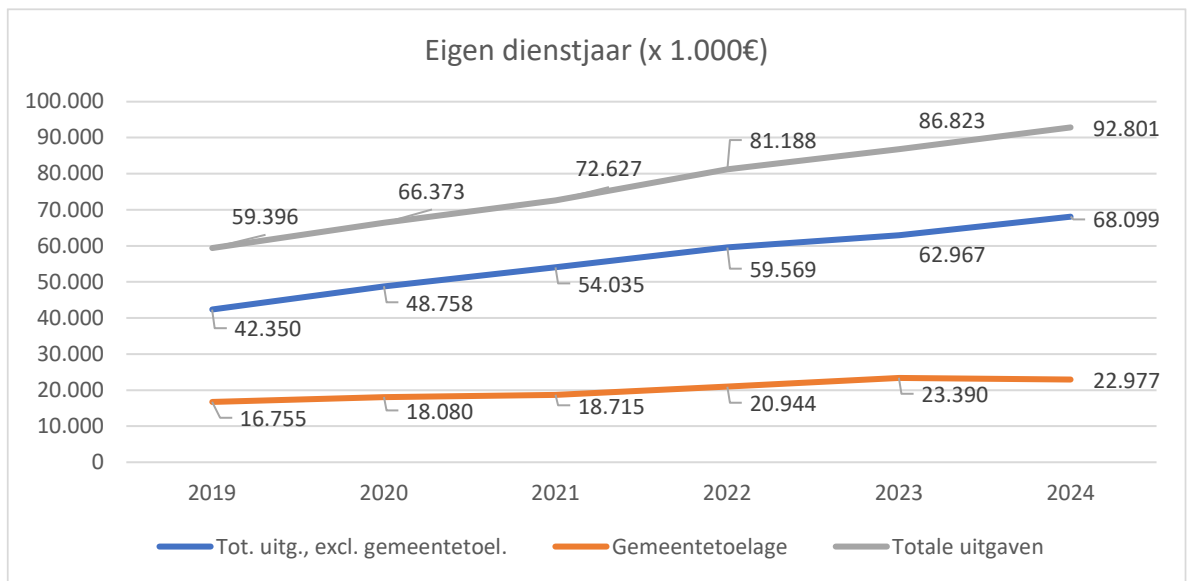
2.2. Evolutie van de exploitatiebegroting

Het verschil tussen exploitatie-ontvangsten en -uitgaven wordt al jaren groter.

De onderstaande tabel illustreert dit zogenaamde 'schaar-effect': zonder de gemeentetoelage bedroeg het verschil tussen ontvangsten en uitgaven in 2019 nog 17 miljoen €, en dit is opgelopen tot bijna 25 miljoen € in 2024.²

(rekeningen, x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Tot. uitg., excl. gemeentetoel.	42.350	48.758	54.035	59.569	62.967	68.099	10%
Gemeentetoelage	16.755	18.080	18.715	20.944	23.390	22.977	7%
Totale uitgaven	59.396	66.373	72.627	81.188	86.823	92.801	9%

² Inclusief overboekingen en interne facturatie.

In werkelijkheid dekt de gemeentetoelage het globale tekort van het OCMW (exploitatie + investering). Voor onderstaande tabel werd het bedrag van de gemeentetoelage opgesplitst in twee delen: een eerste deel compenseert het tekort van de investeringsdienst, het resterende deel wordt 'toegewezen' aan de exploitatie. Het is dit laatste bedrag dat hier wordt voorgesteld.

Zonder de 'toegewezen' gemeentetoelage stijgt het verschil tussen **exploitatie**-ontvangsten en -uitgaven systematisch, met gemiddeld 7% per jaar sinds 2019. In dezelfde periode is de gemeentetoelage slechts met gemiddeld 6% per jaar toegenomen.

(rekeningen, x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Verschil O/U, excl. gemeentetoel.	321	1.299	977	517	788	-414	
Toegewezen gemeentetoelage	16.143	17.246	17.862	19.751	22.136	21.666	6%
Verschil O/U, excl. toegew. gemeentet.	-15.822	-15.947	-16.885	-19.234	-21.348	-22.080	7%

In 2024 merken we een vertraging van de groei van het verschil tussen exploitatie-ontvangsten en -uitgaven. In werkelijkheid dalen de ontvangsten, terwijl de uitgaven blijven toenemen, maar aan een lager tempo dan voorheen. Dit fenomeen wordt verderop geanalyseerd.

Opmerkelijk: het zo verkregen exploitatietekort (413.904,92€) komt ruwweg overeen met de provisie voor de terugbetaling van de niet-gebruikte REDI-subsidie 2023 (340.677,34 €).

2.3. Detail van de voorziening voor onzekere vorderingen

OCMW's zijn wettelijk verplicht een voorziening aan te leggen voor onzekere vorderingen. Na verloop van tijd – of afhankelijk van de aard van de vordering – wordt de inning van sommige vorderingen immers zeer onzeker. Het aanleggen van een specifieke voorziening verhoogt de gemeentetoelage en moet worden beschouwd als een thesaurievoorschot van de gemeente, die het OCMW in staat stelt te functioneren in afwachting van de inning van de vorderingen. Wanneer een eerder voorziene vordering uiteindelijk wordt geïnd, vermindert deze de vooraf aangelegde voorziening en dus ook de gemeentetoelage.

Het totaalbedrag van de voorziening voor 2024 is 3.536.916,82 € en samengesteld als volgt:

- 1.307.615,64€ aan vorderingen ouder dan 5 jaar, die voor 100% moeten worden geprovisioneerd;
- 573.892,01€ aan vorderingen die gespreid in de tijd worden terugbetaald, voor 100% te provisioneren;
- 0,00 € aan vorderingen op ondernemingen in faling, ook voor 100% te provisioneren;
- 8.443,61 € inzake terugvorderingen van voorschotten ouder dan 3 jaar, te provisioneren aan 100%;
- 1.646.965,56 € betreffen 10% van de overige vorderingen jonger dan 5 jaar.

Bij het afsluiten van het dienstjaar 2023 bedroeg de voorziening al 4.805.678,23 €.

Er moet dus een **terugname van 1.268.761,41 € gebeuren op de voorziening** voor 2024, in te schrijven in de begroting van 2025.

De daling van de voorziening voor onzekere vorderingen is het gevolg van een combinatie van volgende factoren:

- een mechanische stabilisatie van het te provisioneren bedrag, ingevolge een lichte daling van de begrotingsmassa (1,337 miljoen € minder ontvangsten t.o.v. 2023);
- een toename van het volume en een vertraging in de inning van bepaalde vorderingen, vooral de sociale vorderingen die gespreid in de tijd worden terugbetaald;
- het intensieve werk in 2024 op oude overgedragen rechten, dat heeft geleid tot het oninvorderbaar stellen van een groot aantal vorderingen.

(rekeningen, x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
1. Vorderingen > 5 jaar	1.264	1.570	2.090	2.621	2.651	1.308	
2. Vorderingen met aflossingsplan	324	172	430	358	505	574	
3. Vorderingen op bedrijven in faling	0	0	0	0	0	0	
4. Vorderingen op voorschotten > 3 jaar	2	4	3	1	6	8	
5. 10% van de andere vorderingen	1.130	1.397	1.380	1.556	1.643	1.647	
TOTAAL	2.721	3.142	3.903	4.536	4.806	3.537	
Oninvorderbaren	216	301	272	218	546	2.925	
TOTAAL + oninvorderbaren	2.937	3.443	4.175	4.754	5.352	6.462	17%
% oninvorderbaarstelling	7,4%	8,7%	6,5%	4,6%	10,2%	45,3%	

Bovenstaande tabel illustreert enkele van de hierboven gemaakte opmerkingen:

- de toename van de begrotingsmassa (aan ontvangsten) sinds 2019 leidt tot een geleidelijke stijging van het bedrag dat moet worden geprovisioneerd volgens categorie 5 van het fonds;
- het bedrag aan vorderingen ouder dan 5 jaar (categorie 1) is tussen 2019 en 2023 verdubbeld. Deze betreffen voornamelijk overgedragen vorderingen op de POD-MI. De in 2024 uitgevoerde opkuis laat toe om deze rubriek te reduceren tot een realistischer volume;
- tijdens de periode 2019-2022, dat wil zeggen tijdens de COVID-, energie- en Oekraïne-crisissen, werden zeer weinig vorderingen afgeboekt als oninbaar, slechts tussen 4,6%

en 8,7% van de portefeuille, terwijl het 'totaal onzekere' bedrag (dat wil zeggen inclusief de afboekingen) met 17% is gestegen gedurende deze periode.

3. Analyse van de exploitatiebegroting

3.1. Evolutie van de exploitatie-ontvangsten (eigen dienstjaar, excl. I.F. en overboekingen x 1.000)

(rekeningen, excl. overb. & I.F., x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Prestaties	6.851	6.753	6.221	6.652	6.627	7.129	1%
Overdrachten excl. Gemeentetoelage	33.445	40.200	41.389	44.398	52.086	51.063	9%
Terugbetaling (equiv.) leefloon	21.437	22.499	24.721	28.038	31.704	31.378	8%
GPML - toelage	451	422	552	521	765	638	7%
COVID-toelagen	0	4.381	1.501	1.473	0	2	
Andere toelagen	11.558	12.898	14.615	14.366	19.618	19.045	11%
Financiële opbrengsten	0	0	1	0	3	8	
Totale ontvangsten excl. gemeentetoel.	40.296	46.952	47.612	51.049	58.716	58.200	8%
Gemeentetoelage	16.755	18.080	18.715	20.944	23.390	22.977	7%
Totale ontvangsten eigen dienstjaar	57.052	65.032	66.327	71.993	82.106	81.177	7%

Zonder gemeentetoelage **dalen de ontvangsten in 2024**, na de sterke groei van vorig jaar. De gemeentetoelage, daarentegen, werd verminderd door de integratie van het overschot van de rekening 2023 in de begroting 2024.

Belangrijke punten om te onthouden zijn de volgende.

Prestaties: aanzienlijke stijging van de gefactureerde ontvangsten aan het rusthuis (+460.000 €), gedeeltelijk versterkt door de lichte groei van de MARIBEL-subsidie (+118.000 € ten opzichte van 2023) ondanks het feit dat deze laatste in de begroting 2024 werd overschat.

Overdrachten: de terugbetalingsontvangsten van het (equivalent) leefloon dalen globaal en evenredig met de uitgaven (zie punt 3.2). Wat de andere subsidies betreft, noteren we de afschaffing van de 'GGC Energie'-subsidie (-1.224.000 €), de sterke daling van de Oekraïne-subsidie (-405.000 €) en de daling/afschaffing van enkele kleinere subsidies (LOI-projectsubsidie, Educatieve ateliers, ...). Deze subsidie-verliezen worden gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van het BFMW (+280.000 €), de gewestelijke werkgelegenheidssubsidie (+245.000 €), het Energiefonds (+55.000 €) en vooral door de toename van de RIZIV-ontvangsten van het rusthuis (+530.000 €).

Financiële ontvangsten: de stijging van de rente-ontvangsten is het gevolg van de hogere rentetarieven in 2024 en van punctuele beleggingen van middelen (voorafgaand geleend bij de banken, overigens) als gevolg van het grillige verloop van de (equivalent) leefloon-terugbetalingen door de POD-MI.

3.2. Evolutie van de exploitatie-uitgaven (eigen dienstjaar, excl. I.F. en overboekingen x 1.000)

(rekeningen, excl. overb. & I.F., x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Personeel	22.241	23.396	25.155	27.784	29.644	30.015	6%
Werkingskosten	3.427	3.457	3.521	3.490	4.150	5.280	9%
Herverdeling	30.656	32.623	37.646	40.168	46.363	45.388	8%
Leefloon & equivalent	26.563	27.779	30.269	34.640	39.832	39.686	8%
GPML-steun (SPI)	109	92	76	92	72	44	-16%
COVID-uitgaven	0	977	2.624	791	0	0	
Andere sociale bijstand	3.985	3.775	4.675	4.645	6.459	5.658	7%
Financiële lasten	118	119	158	181	344	452	31%
Totale uitgaven eigen dienstjaar	56.443	59.595	66.479	71.622	80.501	81.135	8%

De **personeelskosten** tonen een aanzienlijk lagere gemiddelde jaarlijkse groei (6%) dan de werkingskosten (+9%) en de sociale bijstand (+8%). In 2024 toont de zeer beperkte stijging van de personeelskosten (+371.000 €, of +1,3%) dat het OCMW in zijn beheer de effecten van de twee loonindexeringen van februari en augustus 2024 heeft gecompenseerd.

De sterke stijging van de **werkingskosten** heeft voornamelijk betrekking op het rusthuis (+620.000 €, vooral voor verwarmingskosten en interimkosten voor de keuken en het verzorgingspersoneel). Daarnaast genereert de huur van kantoren aan de Rue de la Source, waar de SPI-dienst is gehuisvest, zeer hoge kosten (200.000 € huur + 100.000 € lasten op jaarbasis).

Wat de **herverdelingsuitgaven** betreft, dalen de uitgaven voor het leefloon (en equivalent) die voor 100% worden terugbetaald, voor aanvullende energiesteun als gevolg van de niet-verlenging van een tijdelijke subsidie (-474.000 €), en voor de kosten voor opvang in externe rusthuizen (-73.000 €). Over dit laatste punt: de in de boekhouding geregistreerde uitgaven zijn *gecompenseerde* uitgaven (facturen opvang – terugvordering door bewoners). De daling van de kostprijs van dit type bijstand is veeleer het gevolg van een betere inning van de ontvangsten van de bewoners dan van een vermindering van het aantal geholpen personen.

De **financiële kosten** stijgen sterk in 2024, na een eerste substantiële toename in 2023, als gevolg van de versnelling (2023) en de afronding (2024) van de renovatiewerken aan het rusthuis en hun financiering via leningen (in kredietopening of met onmiddellijke consolidatie). In 2024 werden ook aanzienlijke financiële lasten gegenereerd door vaste termijnkredieten (VTK's) die het OCMW moest aangaan om een structureel thesaurietekort op te vangen (zie punt 3.5).

3.3. Realisatiegraad van de gewijzigde begroting

De gewijzigde **uitgavenbegroting** werd voor 95% uitgevoerd.

Een lagere realisatiegraad wordt genoteerd bij de sociale bijstand, waar de schatting van het voor 100% terugbetaalde leefloon, de equivalent leeflonen voor artikel 60-personeel en bepaalde equivalente steun lager uitviel dan verwacht bij het opstellen van de begroting. Qua toekenning van sociale bijstand op eigen middelen varieert het verbruik van de

uitgavenbegroting naargelang het type hulp; het is lager voor financiële huisvestingshulp (86%) en voor de steun in cash/natura zoals cultuursteen, de steun tegen kinderarmoede, etc. (79%).

(rekeningen, incl. I.F., x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Exploitatie						
Realisatie-% ontvangsten	97%	101%	102%	99%	97%	94%
Realisatie-% uitgaven	99%	100%	99%	98%	97%	95%
Investeringsuitgaven						
Realisatie-% investeringen	76%	90%	79%	92%	45%	80%

Over het geheel genomen bedraagt de realisatiegraad van de **ontvangsten** 94% van de gewijzigde begroting.

Dit percentage wordt beïnvloed door een mindere realisatie van ontvangsten uit prestaties (90%), bijvoorbeeld met betrekking tot de gefactureerde tewerkstelling van artikel 60-personeel (68%) of nog de herfacturatie aan het Sociaal Vastgoedagentschap van gedetacheerd personeel. Ook de Maribel-subsidie werd in de begroting overschat ten opzichte van het aantal daadwerkelijk gefinancierde betrekkingen.

Het verschil tussen de realisatiegraad van de ontvangsten en die van de uitgaven verklaart deels het exploitatietekort in de rekening 2024.

De realisatiegraad van de investeringsbegroting bedraagt 80%. Historisch wordt deze graad vooral beïnvloed door de mate van uitvoering en/of herziening van de planning van een beperkt aantal omvangrijke projecten (renovatie van de RDL, de renovatie van het onthaal in het Berniergebouw, ...).

3.4. Uitvoeringsgraad van de uitgaven en ontvangsten – thesaurietekort

De volgende tabel illustreert het inningpercentage van de ontvangsten en de betaling van uitgaven. Het geeft een vrij gelijkaardig beeld: 86% van de vastgestelde rechten wordt effectief binnen het dienstjaar geïnd, terwijl 95% van de vastgelegde uitgaven wordt betaald. Deze percentages zijn stabiel in de tijd.

Bij de ontvangsten is een inningsgraad van ongeveer 80% binnen het eigen dienstjaar relatief normaal. Dit wordt verklaard door (terug)betalingstermijnen door de verschillende overheden en begunstigen van maatschappelijke bijstand:

- de facturatie door de instellingen en diensten van november wordt door klanten pas in december ontvangen en betalingen spreiden zich over enkele weken. De facturatie van december gebeurt aan het begin van het volgende dienstjaar;
- de vorderingen op ziekenfondsen, voorschotten op sociale prestaties, de terugbetaling van het leefloon door de Staat, ... gebeuren pas enkele weken na het opmaken van de invorderingsstaten door het OCMW (wat logischerwijs leidt tot een thesaurietekort op de vorderingen bij het afsluiten van het dienstjaar);
- veel subsidies worden gespreid over twee dienstjaren uitgekeerd: voorschot in jaar X en saldo in het volgende jaar na verantwoording van de uitgaven;

- de toekenning door het BCSD van meer of minder terugvorderbare maatschappelijke steun en afbetalingsplannen op meer of minder lange termijn heeft misschien weinig impact op kleine of eenmalige hulp, maar kan globaal bekeken aanzienlijke volumes bereiken en zo het thesaurietekort versterken.

In de praktijk gaan de uitgaven meestal de inning van de ontvangsten ver vooraf.

De onderstaande tabel en het historische perspectief tonen aan hoe moeilijk het is voor het OCMW om bepaalde ontvangsten te innen, met name vorderingen op afgesloten dienstjaren. Het incassopercentage van afgesloten dienstjaren blijft stabiel rond 60%, maar de inning gebeurt vooral op de recentere vorderingen.

Gezien de groei van de totale ontvangstenmassa van het OCMW betekent die 60% dat een steeds groter bedrag nog geïnd moet worden, wat het **thesaurietekort** verder doet toenemen en financiering via de bank noodzakelijk maakt.

(rekeningen, incl. I.F., x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Exploitatie - eigen dienstjaar						
Uitvoerings-% ontvangsten	86%	86%	85%	84%	86%	86%
Uitvoerings-% uitgaven	93%	93%	95%	95%	92%	95%
Investerings - eigen dienstjaar						
Uitvoerings-% uitgaven	17%	17%	17%	50%	15%	76%
Exploitatie - vorige dienstjaren						
Uitvoerings-% ontvangsten	61%	61%	61%	57%	59%	63%
Uitvoerings-% uitgaven	31%	31%	35%	29%	41%	29%
Investerings - vorige dienstjaren						
Uitvoerings-% ontvangsten	5%	5%	75%	13%	54%	49%
Uitvoerings-% uitgaven	15%	15%	37%	45%	79%	54%
TOTAAL eigen + vorige dienstjaren						
Uitvoerings-% ontvangsten	62%	63%	79%	75%	79%	80%
Uitvoerings-% uitgaven	67%	73%	80%	83%	88%	90%
Gemiddelde afwijking (%)	4%	10%	0%	8%	9%	10%
Gemid. afwijking (x 1.000€)	3.811	8.955	41	7.931	8.394	8.987
Fonds twijfelachtige vorder.	2.721	3.142	3.903	4.536	4.806	3.537
Gemiddeld thesaurietekort	1.090	5.814	-3.862	3.395	3.588	5.450

Dit tekort kan worden geraamd. De gegevens staan in het tweede deel van de bovenstaande tabel.

Wanneer men rekening houdt met de inning van alle vorderingen uit exploitatie³ (eigen dienstjaar + vorige dienstjaren) en de betaling van alle vastgelegde uitgaven, stelt men vast dat **het verschil** tussen de twee financiële stromen – d.w.z. het thesaurietekort dat ontstaat doordat het OCMW

³ De investeringen worden hoofdzakelijk gefinancierd door langetermijnleningen, welke een verschillende dynamiek volgen.

verhoudingsgewijs meer uitgaven betaalt (en sneller) dan het ontvangsten int – **10% van de begrotingsmassa in 2024 bedraagt, wat neerkomt op bijna 9 miljoen euro.**

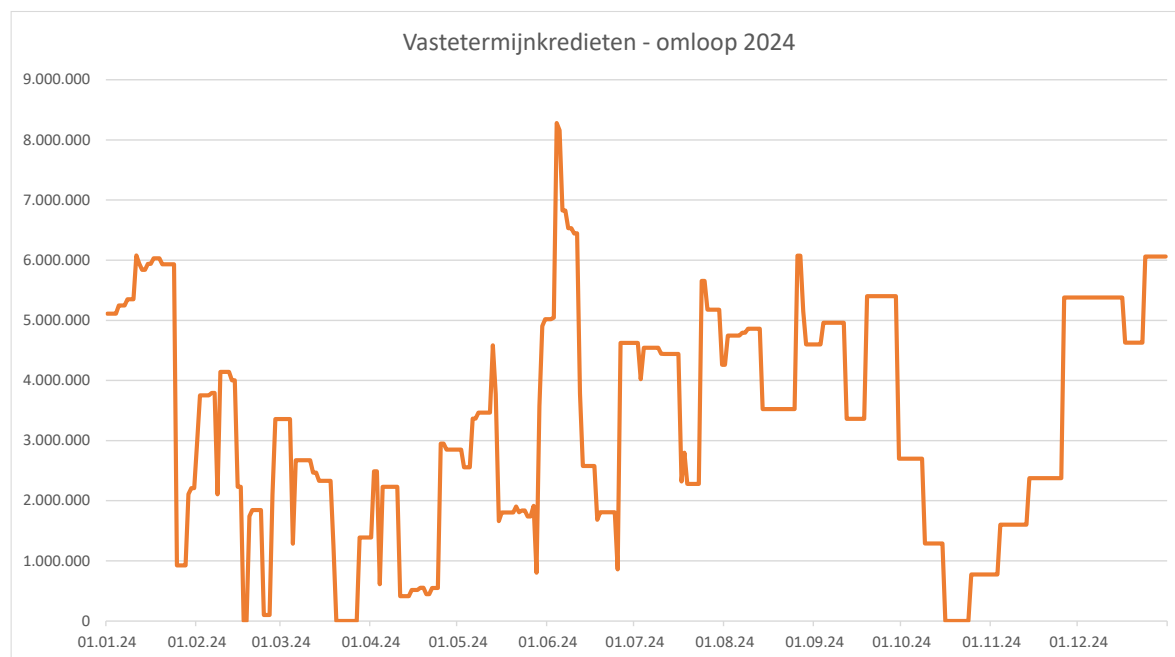
Een deel van dit tekort wordt reeds geprefinancierd door de gemeente via het fonds voor onzekere vorderingen ...en wordt maandelijks in twaalfden aan het OCMW uitbetaald, aangezien het is geïntegreerd in de gemeentetoelage.

Het resterende bedrag moet dus door het OCMW worden gefinancierd via de bancaire instellingen. Dit komt gemiddeld neer op 5,5 miljoen euro in 2024. In de praktijk varieert deze financieringsbehoefte van week tot week, afhankelijk van de onregelmatige (en in het geval van de POD-MI steeds onvoorspelbaardere) inning van ontvangsten.

De tabel toont duidelijk aan hoe de thesaurietoestand van het OCMW **in de loop van de tijd verslechtert**: de kasbehoefte stijgt van 3,8 miljoen euro in 2019 tot bijna 9 miljoen euro in 2024. De gedeeltelijke compensatie van dit thesaurieprobleem via het fonds voor onzekere vorderingen gebeurt pas *met een jaar vertraging*, d.w.z. in de uitvoering van de begroting van jaar X+1 nadat het resultaat van de jaarrekening van jaar X erin is geïntegreerd. Vandaar de tijdelijke 'piek' in de thesaurie in 2021, die samenviel met een evenwichtig beheer van ontvangsten en uitgaven (geen verschil in de realisatiegraad).

3.5. De financiering van de thesaurie

In 2024 moest het OCMW systematisch een beroep doen op kasvoorschotten in het kader van het dagelijkse beheer van het centrum.

Naast het structurele patroon waarbij de ontvangsten van het OCMW lang na de uitgaven worden geïnd, werden de cashflowbehoeften beïnvloed door enkele bijzondere fenomenen:

- het werken met voorlopige twaalfden (door het OCMW en/of de gemeente) leidt tot een lagere ontvangst van de gemeentetoelage, aangezien de totale begroting doorgaans stijgt.

Immers, bij voorlopige twaalfden wordt de dotatie berekend op basis van het vorige dienstjaar;

- de verfoeilijke gewoonte van de POD-MI om vanaf oktober geen (equivalent) leefloon-terugbetalingen meer te verrichten omdat hun begroting opgebruikt is, hierover vooral niet te communiceren en dit pas recht te zetten bij de vrijgave van hun voorlopige twaalfden in het nieuwe dienstjaar. Dit maakt een degelijke cashflowplanning onmogelijk en veroorzaakt financiële schade die de Staat niet compenseert;
- het **dynamisch thesauriebeheer**, waarbij de onmiddellijke consolidatie van nieuwe investeringsleningen vooraleer de overeenstemmende facturen worden betaald, zowel het kredietbehoeftepatroon in de tijd spreidt, als de rentelast verlaagt, gezien de omgekeerde rentecurve waarbij de kost van kortlopende leningen (kredietopeningen en VTK's) veel hoger was dan deze op langlopende leningen.

Met kortlopende leningen van meestal een week en bedragen tot 8,5 miljoen € kostte het thesauriebeheer het OCMW **139.814 €** in 2024. De vastetermijnkredieten die werden afgesloten op het thesaurievoorschot **kostten gemiddelde 4,13%**.

4. Focus op de uitgaven : personeelskost en sociale bijstand

4.1. Exploitatietekort per domein en per begrotingsfunctie

Het verschil tussen de exploitatie-uitgaven en -ontvangsten, per begrotingsfunctie, geeft een overzicht van het via de gemeentetoelage 'netto te financieren saldo' per werkingsdomein van het OCMW. De hierboven beschreven fenomenen beïnvloeden uiteraard de nettokost van de diensten.

De groepering van begrotingsfuncties naar aard maakt het mogelijk om de nettokost ten laste van de gemeentetoelage van elk activiteitendomein te bepalen.

De interpretatie van de gegevens vereist een **waarschuwing**: de gehanteerde benadering is gebaseerd op de begrotingsboekhouding van het OCMW. Indirecte kosten (vergaderingen van de organen, kosten van het secretariaat, HRM, financiële diensten/Ontvangerij, infrastructuur,...) worden niet aan de diensten toegerekend, maar blijven gebundeld in het domein 'Centrale administratie'. Het zou dus bijvoorbeeld fout zijn te denken dat de sociale bijstand "slechts 12,1 miljoen € kost in 2024": de aan deze activiteit toegekende administratieve kosten zijn niet inbegrepen in dit cijfer: HRM voor contractbeheer en absentieïsme, kosten van de dienst Invordering, presentiegelden van het BCSD, ...

Het overzicht geeft echter een idee van de direct toegewezen nettokost aan elk van de diensten en moet worden beschouwd als een reeks **indicatoren**, zowel voor het kostenniveau als voor een trend over 5 jaar.

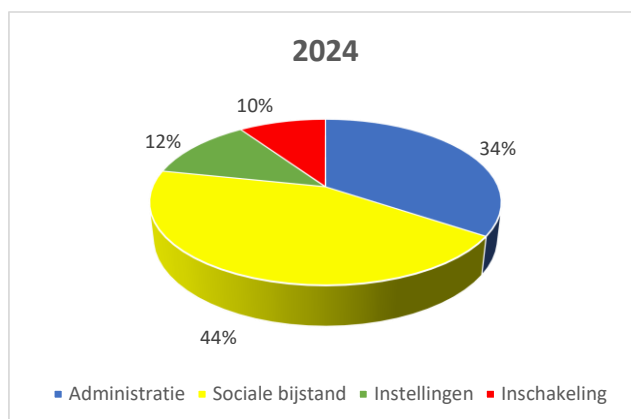
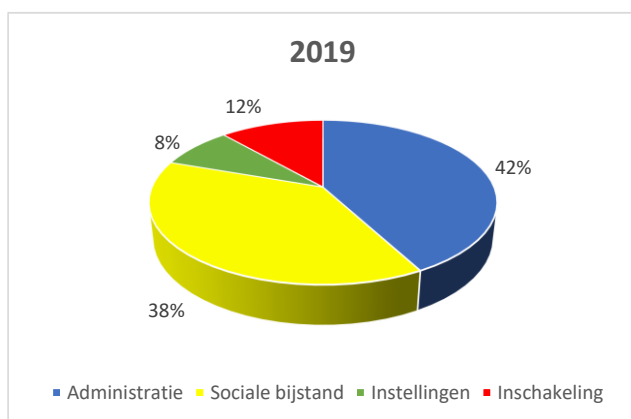
Bij het overzicht hoort een algemene commentaar:

- over de laatste 5 jaar is de nettokost van de centrale administratie slechts met gemiddeld 2% per jaar gestegen, tegenover 9% voor sociale bijstand en 14% voor de instellingen en diensten;
- het algemeen bestuur in het bijzonder en de sociale bijstand (functie 8320) vertegenwoordigen het grootste financieel volume en kenden sinds 2019 de sterkste groei (gemiddeld 9% per jaar);

- het tekort van de RDL/serviceflats, dat sterk was gestegen in de jaren 2021/2022, neemt af in 2024;
- de nettokost van de dienst gezinszorg is in 5 jaar verdubbeld.

(rekeningen, incl. I.F., x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Centrale administratie	8.781	6.898	7.285	8.344	9.103	9.463	2%
Algemeen bestuur	4.945	5.202	5.434	6.396	7.029	7.476	9%
Privaat patrimonium	1.957	-68	-74	-11	39	5	-69%
Algemeen diensten (pensioenen)	1.476	1.441	1.496	1.539	1.619	1.669	2%
Ziekenhuis in vereffening	403	323	304	279	248	203	-13%
Technische dienst	0	0	125	143	168	110	
Sociale bijstand	7.971	5.137	10.394	9.644	10.502	12.089	9%
Energie-fonds	-78	-42	-164	-80	-493	126	-210%
Voorschotten	0	-3	-2	0	-2	-1	
Sociale bijstand	8.267	8.595	8.574	9.821	11.628	12.683	9%
Sociale bijstand - GPMI	-218	-229	-369	-322	-630	-718	27%
COVID-19	0	-3.184	2.355	225	0	-2	
Instellingen en diensten	1.705	2.754	3.137	3.514	4.003	3.354	14%
Restos du Cœur	59	92	106	105	184	224	30%
RDL & serviceflats	914	918	2.057	2.490	2.575	1.849	15%
Jeugd (MADO & CEMO)	319	309	453	378	585	525	10%
LOI - opvangtehuizen	16	410	-41	-38	-41	-16	-200%
Gezinsbijstand & senioren	368	78	432	440	548	620	11%
Poetsdienst	29	948	129	139	151	152	40%
Beroepsinschakeling/tewerkstelling	2.399	1.342	2.106	2.728	2.283	2.633	2%
Dienst SPI	1.049	1.342	1.340	1.379	870	1.372	6%
Dienst SPI - Art.60	1.350	-	765	1.348	1.413	1.261	-1%

Op basis van deze gegevens kunnen we de “proportionele investering” van de gemeensamenlevingschap in de OCMW-diensten bepalen en de evolutie sinds 2019 vaststellen:

Duidelijk is dat het gewicht van de centrale administratie is afgenomen (van 42% naar 34%) ten voordele van directe diensten aan de bevolking. Deze ‘verschuiving van middelen’ werd onder meer gestuurd door de verschillende crisissen van 2019-2022 (COVID, energie, Oekraïne) die een versterkte interventie van het OCMW vereisten naar aanleiding van de sociale behoeften van de bevolking.

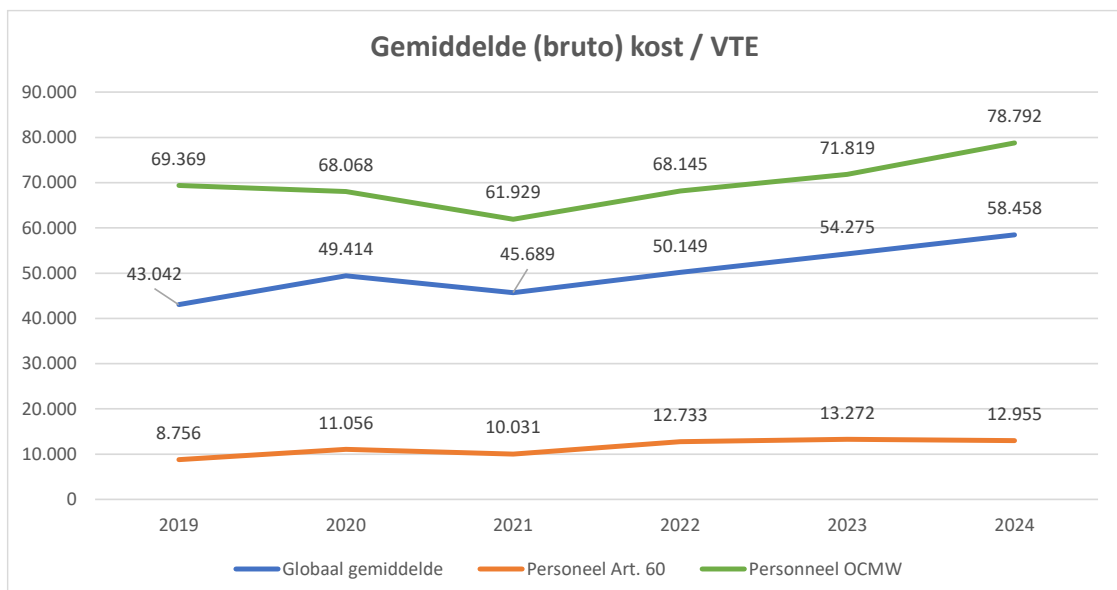
4.2. Bruto personeelskosten in perspectief

Het kan interessant zijn, als aanvulling op de globale evolutie van de personeelskosten die hierboven vastgesteld (punt 3.2), om de verschillende direct toerekenbare personeelskosten die onder de werkingskosten worden geboekt, te groeperen en de verschillende factoren achter de evolutie van de brutoloonlasten in de laatste 5 jaar te ontleden.

(rekeningen, incl. I.F., x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Personeelskosten (brede zin)	22.396	23.604	25.405	27.950	29.887	30.283	6%
Lonen en RSZ	18.723	19.688	21.175	22.751	24.803	25.129	6%
Maaltijdcheques, MIVB/NMBS,...	445	714	990	1.101	1.195	1.157	21%
Verzekeringen	182	207	161	157	165	196	2%
Arbeidsgeneeskunde & GSD	139	150	152	171	149	119	-3%
Pensioenen	2.758	2.643	2.681	3.607	3.335	3.417	4%
Vormingen	96	43	133	129	196	215	18%
Andere	54	160	113	34	43	51	-1%
Groeivoet lonen & RSZ (%)		5,15	7,56	7,44	9,02	1,31	
Gemiddeld # VTE op 30/06	520	478	556	557	551	518	0%
Contractanten & vastbenoemden	294	321	382	376	386	358	4%
Artikel 60 (2024: inschatting)	226	156	174	181	165	160	-7%

Hoewel de **loonkosten** in strikte zin de meest uitgesproken groei vertonen sinds 2019 (van 18,7 naar 25,1 miljoen €), moet worden vastgesteld dat de totale personeelskosten ook werden versterkt door de stijging van de kosten verbonden aan maaltijdcheques (en meer algemeen de implementatie van de loonherwaardering van de lokale openbare sector overeengekomen binnen Comité C in 2021) en de groeiende investering in personeelsopleiding (waarvan de kosten in 5 jaar meer dan verdubbeld zijn).

Deze kostenstijgingen van 2019 tot 2024 gaan gepaard met een toename van contractueel en statutair personeel en een min of meer evenredige vermindering van het aantal Artikel 60-werknemers. Terwijl het **gemiddelde aantal VTE** globaal stabiel blijft, is de onderliggende koststructuur dat niet, zoals blijkt uit onderstaande grafiek: de gemiddelde bruto kost per VTE Artikel 60 in 2024 bedraagt 13.000 € (en blijft min of meer stabiel sinds 2020), tegenover 79.000 € voor een contractueel/statutair werknemer (met een sterke stijging sinds 2021).

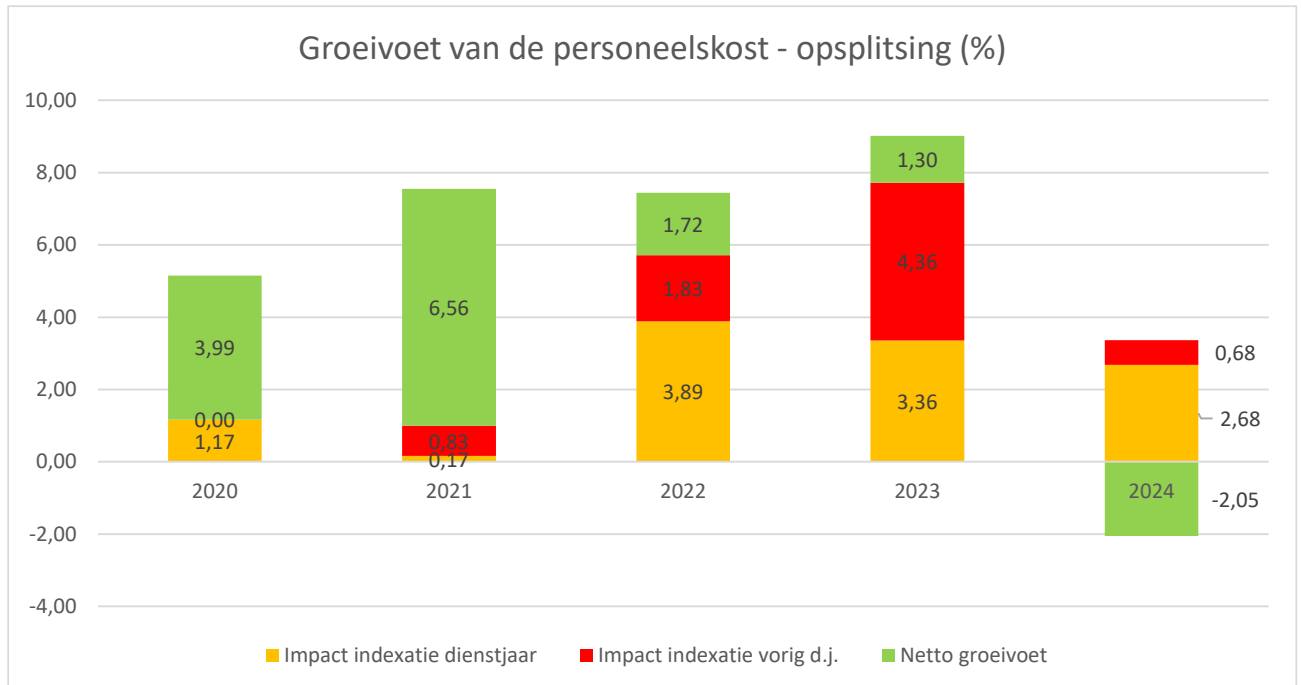
Deze gegevens moeten met voorzichtigheid worden bekeken, want ze weerspiegelen enkel de **bruto personeelskosten**. Veel factoren die de personeelskosten kunnen drukken, worden hier niet meegenomen:

- de directe personeelsubsidies (Maribel, specifieke arbeidsovereenkomsten);
- de gewestelijke subsidies ter financiering van de loonherwaardering;
- de werkingssubsidies (vooral in de sociale dienst) waarvan een deel aan personeelskosten kan worden toegewezen;
- voor Art. 60: de bijdragen van partners in de kost van het ter beschikking stellen van werknemers;
- enz.

Om de groei van de personeelskosten te begrijpen, is het noodzakelijk rekening te houden met een belangrijke, mechanische groeifactor waar het OCMW geen invloed op heeft: de **automatische indexering van lonen** als gevolg van de verscheidene overschrijding van de spilindex.

Tussen 2019 en 2024 werd de spilindex 10 keer overschreden (!)⁴, wat leidde tot opeenvolgende en cumulatieve loonindexaties.

De volgende grafiek, berekend op de loonkosten alleen (inclusief dubbel vakantiegeld en sociale lasten), illustreert deze impact: het oranje segment geeft de impact van de indexatie in het lopende jaar weer en het rode segment de vertraagde impact van de indexatie van het vorige jaar. Bijvoorbeeld, de indexatie van 01/11/2022 beïnvloedde de loonkosten van 2022 slechts voor 2 twaalfden; 10 twaalfden van de impact werd doorgerekend naar 2023.

⁴ Ter vergelijking : tijdens de vorige bestuursperiode (2012-2018) werd de spilindex slechts 5 keer overschreden.

De nettogroeivoet (groene segment) omvat zodus alle andere factoren die de lonen beïnvloeden: netto aanwervingen, uitdiensttredingsvergodingen, barema-aanpassingen, statutarisaties, ...

Overduidelijk:

- de 'boost' van de lonen van 6,56% in 2021 hangt samen met de uitvoering van de algemene baremaherziening na het afsluiten van het Comité C-protocol: baremaherwaarderingen, maaltijdcheques, tweede pensioenpijler voor contractanten;
- de negatieve netto-groei (-2,05%) in 2024 bevestigt, zoals eerder in de tekst vermeld, dat het OCMW dit jaar de groei van de personeelskosten beperkt heeft, **méér dan de automatische indexaties**.

4.3. Sociale bijstand in perspectief

De tabel op de volgende pagina illustreert de **bruto uitgaven aan sociale bijstand**, d.w.z. zonder rekening te houden met terugbetalingen door de Staat ((equivalent) leefloon), door de gebruikers, diverse uitkeringsinstellingen en/of onderhoudsplichtigen.

De tabel maakt het mogelijk het volume van de sociale activiteit van het OCMW te meten doorheen de financiële stromen, evenals de omvang van de behoeften van de door het OCMW bediende bevolking.

De eerder gemaakte vaststellingen worden bevestigd: in de laatste 5 jaar zijn de sociale uitgaven sterk gestegen (+8% aan gemiddelde jaarlijkse groei), vooral gedragen door de toekenning van het leefloon of equivalent, die jaarlijks met respectievelijk 11% en 15% groeiden, ook al lijkt er in 2024 stabilisatie op te treden.

Sociale bijstand op eigen middelen toont een grote stabiliteit doorheen de tijd: steun in cash en in natura groeien met gemiddeld 1% per jaar⁵, steun inzake gezondheidszorg met 3%.

De steunuitgaven die sinds 2019 de sterkste groei kennen zijn:

- energietoeslagen: +22% per jaar gemiddeld, maar grotendeels elders gesubsidieerd;
- ziekenhuisfacturen en ambulante medische kosten: +13% en +6% gemiddelde jaarlijkse groei respectievelijk;
- huisvestingshulp (huurbetalingen, huurwaarborgen): +5% gemiddelde jaarlijkse groei.

Opmerking: voor het **dienstjaar 2024** tonen de meeste steunuitgaven stabiliteit of een lichte daling ten opzichte van 2023. Soms is deze daling het gevolg van het wegvallen van specifieke subsidies. Het OCMW nam ook aanzienlijke achterstallen van HIS-facturen over, wat de sterke groei van ziekenhuisuitgaven versnelt.

⁵ Opm : inflatie inbegrepen, t.t.z. een daling in reële termen.

BRUTO-uitgaven (rekeningen, x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Leefloon 70%	14.909	17.149	18.580	20.301	24.708	24.950	11%
Leefloon 100%	8.857	8.073	9.040	10.010	9.361	8.957	0%
Equivalent leefloon	3.403	3.108	3.544	5.161	7.054	6.867	15%
Subtotaal leefloon	27.169	28.330	31.164	35.473	41.123	40.775	8%
Algemene sociale bijstand	1.207	2.006	3.729	1.997	1.310	1.265	1%
Sociale bijstand in cash	597	601	637	632	713	636	1%
Sociale bijstand in natura	610	428	467	574	597	628	1%
Hulp COVID-19	0	977	2.624	791	0	0	
Huisvestingshulp	1.217	1.285	1.261	1.360	2.697	2.105	12%
Energie	296	279	299	526	1.311	786	22%
Huisvesting - huur en -waarborg	196	157	193	167	254	256	5%
Huisvesting - RDL en serviceflats	140	107	116	279	537	551	31%
Huisvesting - andere ROB/RVT	485	595	542	250	507	433	-2%
Huisvesting - opvangtehuizen	90	124	80	93	42	41	-14%
Huisvesting - LOI	10	23	31	45	46	38	32%
Hulp gezondheidszorg	1.085	1.025	1.251	1.255	1.260	1.274	3%
Gezondheid - verzekeringen	101	83	82	73	66	72	-7%
Gezondheid - ambulances	43	43	43	55	59	57	6%
Gezondheid - hospitalisatie	208	258	245	246	231	387	13%
Gezondheid - medische kosten	242	264	375	372	350	316	6%
Gezondheid - farma- kosten	492	377	506	509	554	441	-2%
Subtotaal sociale bijstand	3.509	4.316	6.241	4.613	5.267	4.644	6%
TOTAAL	30.678	32.647	37.405	40.086	46.390	45.418	8%
TOTAAL zonder COVID	30.678	31.670	34.781	39.295	46.389	45.418	8%

Opmerking: de uitgaven gerelateerd aan RDL en externe rusthuizen zijn niet representatief omdat het gecompenseerde uitgaven zijn (verblijfsfactuur - ontvangsten van de bewoner). De stijging van de opnamekost voor RLT-bewoners sinds 2019 (van 140.000 € naar 551.000 €) kan zowel aan een toename van het aantal opgevangen personen liggen, als aan de daling van pensioen- en uitkeringsontvangsten van betrokken bewoners (kortom: het OCMW neemt meer bijstandbehoevenden op dan in 2019) ... of aan een probleem in het innen van hun bewonersinkomsten – scenario waarbij sociale bijstand de volledige factuur dekt als uitgave en de pensioenontvangsten pas registreert wanneer ze ontvangen worden. Dit geldt eveneens voor de bewoners van externe rusthuizen.

De volgende tabel geeft de **nettokost** weer van verschillende sociale interventies (uitgaven – terugbetalingen/subsidies). **Afgeleide kosten** worden niet in aanmerking genomen: de salarissen van maatschappelijk werkers, het administratief personeel van de sociale backoffice, de financiële dienst, de dienst Ontvangerij & Invordering, de kosten van de besluitvormende organen, postkosten, kantoorbenodigdheden, energiekosten, IT-materiaal, enzovoort.

Opmerking: in de huidige vorm is de tabel, en vooral voor sommige specifieke vormen van sociale bijstand, moeilijk te interpreteren omdat bepaalde subsidies meerdere soorten bijstand dekken en hun ontvangsten niet rechtstreeks aan één bepaalde hulpvorm kunnen worden toegewezen. Bijstand kan ook verschillende vormen aannemen. Voor de REDI-subsidie bijvoorbeeld wordt in sommige gevallen een zuivere opbrengst geboekt (netto vastgesteld recht) en in andere gevallen slechts een kastransactie op een bestaand vastgesteld recht (vermindering van de schuld van de gebruiker). Het feit dat sommige subsidies volledig worden ontvangen in dienstjaar X, maar over twee jaren kunnen worden gebruikt, veroorzaakt

‘sprongen’: een sterke daling in jaar X (waar 100% van de subsidie wordt ontvangen) en... geen effect in jaar X+1 (omdat het overgedragen deel in het volgende dienstjaar al werd voorzien bij afsluiting van dienstjaar X en pas in het daaropvolgende jaar als ontvangst uit overboekingen wordt geboekt).

Onderstaande tabel moet duidelijk worden gezien als een reeks trendindicatoren. Met uitzondering van de leefloonstromen: de weergegeven nettokost is wel degelijk het deel dat ten laste komt van de gemeentetoelage.

<i>Uitgaven-terugvord.</i> (rek., x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Leefloon 70%	3.631	2.237	2.297	3.981	5.965	6.158	11%
Algemene sociale bijstand	1.048	-588	3.522	1.503	1.094	1.103	1%
Sociale bijstand in cash	526	526	509	438	551	534	0%
Sociale bijstand in natura	522	364	397	511	543	570	2%
Hulp COVID-19	0	-1.478	2.616	554	0	-2	
Huisvestingshulp	321	155	24	-11	641	146	-15%
Energie	-269	-387	-509	-223	-64	-403	8%
Huisvesting - huur en -waarborg	9	16	11	7	32	15	11%
Huisvesting - RDL en serviceflats	104	54	87	109	278	228	17%
Huisvesting - andere ROB/RVT	406	421	451	126	478	355	-3%
Huisvesting - opvangtehuizen	88	115	76	66	41	41	-14%
Huisvesting - LOI	-17	-64	-92	-95	-124	-90	40%
Hulp gezondheidszorg	910	950	1.007	1.079	1.132	1.139	5%
Gezondheid - verzekeringen	97	80	76	64	56	66	-8%
Gezondheid - ambulances	38	40	37	48	55	51	6%
Gezondheid - hospitalisatie	202	254	236	193	218	367	13%
Gezondheid - medische kosten	81	199	159	266	249	214	21%
Gezondheid - farma- kosten	492	377	499	509	554	441	-2%
Subtotaal sociale bijstand	2.278	517	4.553	2.572	2.867	2.387	1%
TOTAAL	5.909	2.754	6.850	6.553	8.832	8.545	8%
TOTAAL zonder COVID	5.909	4.232	4.234	5.999	8.832	8.547	8%

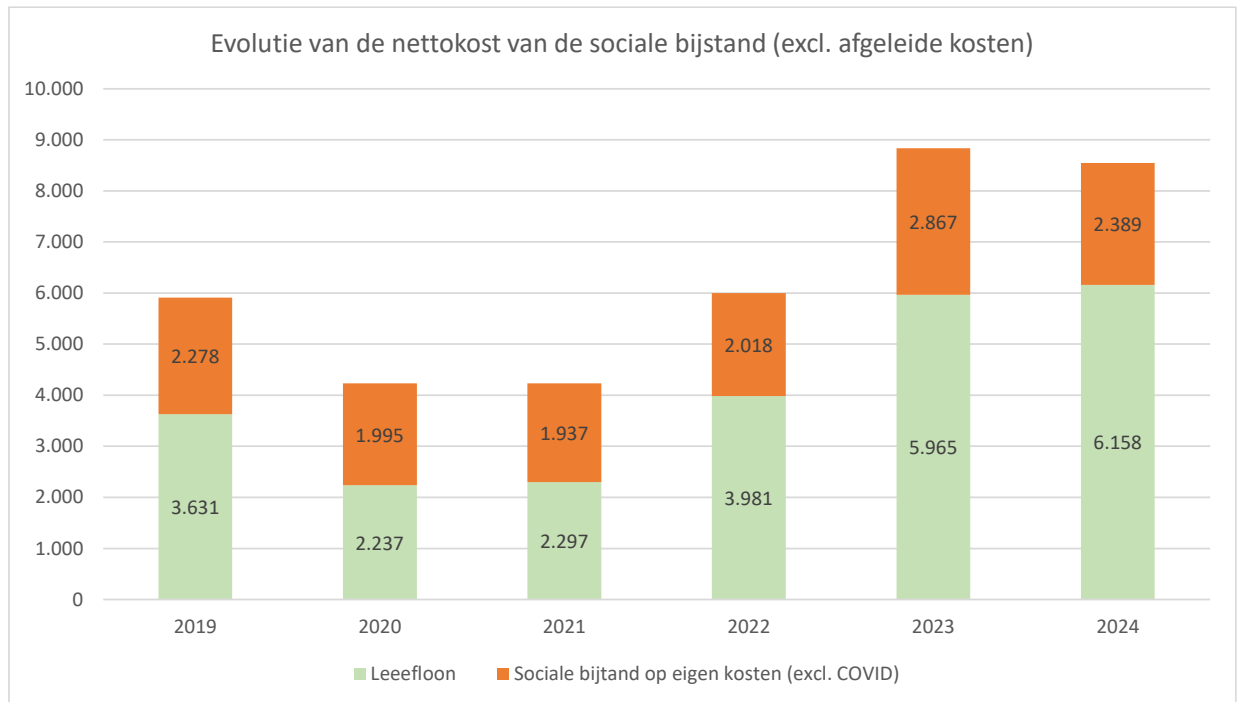
De financiële bewegingen betreffende het 100%-leefloon en het equivalent leefloon zijn niet opgenomen in de tabel; deze worden immers voor 100% terugbetaald door de Staat.

De nettokost van het leefloon bedraagt 6,16 miljoen € in 2024, tegenover 3,63 miljoen € in de pre-covidperiode. Sinds 2019 wordt een steeds groter deel van de gemeentetoelage toegewezen aan de financiering van de 30% van de leefloonskosten die niet door de Staat wordt terugbetaald.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gemeentetoelage	16.755	18.080	18.715	20.944	23.390	22.977
Nettokost leefloon 70%	3.631	2.237	2.297	3.981	5.965	6.158
% toegeschreven aan leefloon	21,7%	12,4%	12,3%	19,0%	25,5%	26,8%

De volgende grafiek illustreert de evolutie van de nettokost van de sociale bijstand (leefloon en eigen middelen) over de laatste 6 dienstjaren. Duidelijk wordt dat de groei van de begrotingslast van het sociaal beleid vooral wordt gedragen door de stijging van de nettokost van het leefloon...

waarop het OCMW geen enkele invloed heeft (en dat, net als de lonen, sinds 2019 al 10 keer werd geïndexeerd).

5. Focus op de ontvangsten : inning van sociale vorderingen – oninvorderbaarstellingen

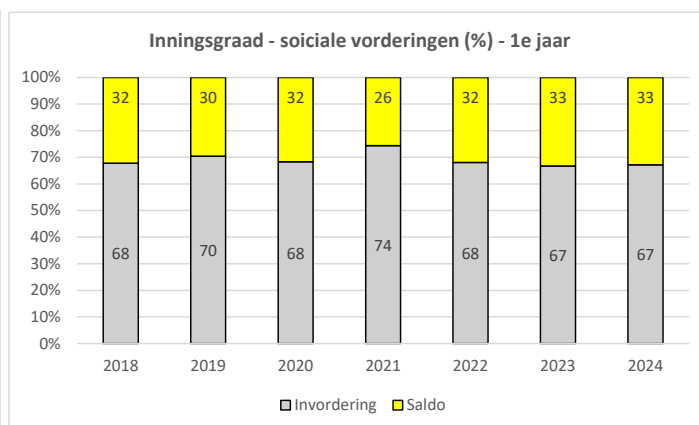
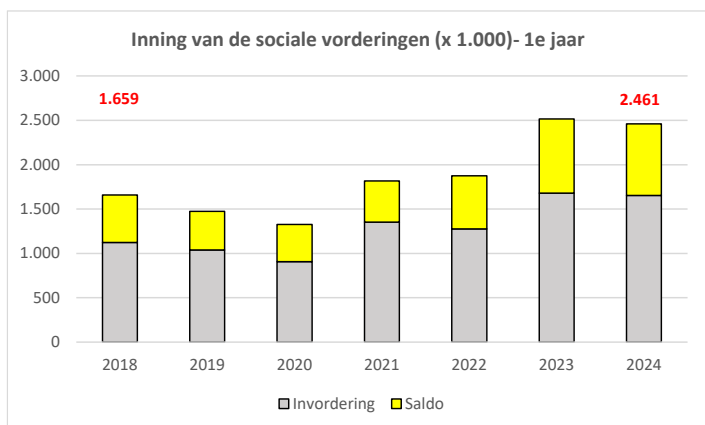
Punt 3.4 bracht de inningsgraad van de vorderingen van het eigen dienstjaar aan het licht (86% in 2024). Deze notie omvat alle vorderingen samen. De inningsgraad van de afgesloten dienstjaren (63%) omvat alle vorderingen en alle dienstjaren samen.

In de praktijk vormt de inning van de vorderingen op institutionele debiteuren (subsidierende overheden, gemeentebestuur, kredietnota's van leveranciers, enz.) geen operationele uitdaging, dit in tegenstelling tot **sociale vorderingen**: ze worden meestal binnen het jaar geïnd. Tot slot merken we op dat de inningsgraad wordt beïnvloed door onwaarden en oninbaarstellingen op de afgesloten dienstjaren (2,95 miljoen € in 2024).

In dit hoofdstuk worden de sociale vorderingen (exclusief de terugbetaling van het leefloon door de Staat) geanalyseerd om de moeilijkheden bij de inning van deze sociale vorderingen en het succes van de inspanningen op dit vlak te illustreren, dit op basis van een steekproef van vorderingen over de dienstjaren 2018 tot 2024.

5.1. De invordering van de sociale vorderingen in de loop van het eerste jaar

Het totale volume aan sociale vorderingen stijgt aanzienlijk in 2023 en 2024, als gevolg van een groeiend volume aan voorschotten op sociale uitkeringen en van onterecht ontvangen leefloon (deze verrichtingen worden op hetzelfde artikel geboekt) en door de hoeveelheid terugvorderbare sociale steun die toegekend door het BCSD.

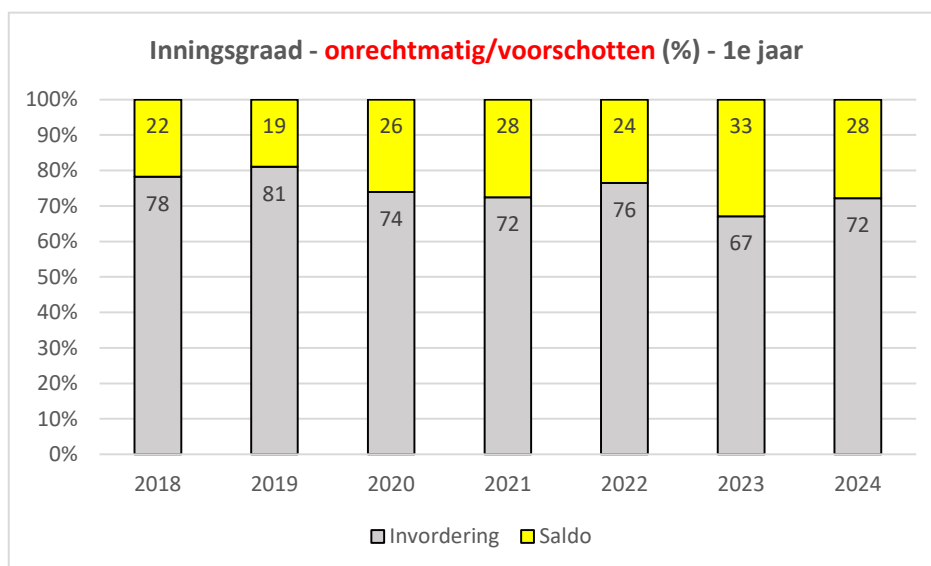

Ondanks de duidelijke groei van te innen bijstand (van 1,66 miljoen € in 2018 tot 2,46 miljoen € in 2024 – linker grafiek), blijft de inningsgraad **binnen het eerste jaar relatief stabiel op +/- 70%** (rechter grafiek).

Een meerderheid van de steuntoekenningen wordt door de gebruikers terugbetaald via een aflossingsplan dat doorloopt zolang de gebruiker leefloon ontvangt. Deze methode verklaart de stabiliteit van het incassopercentage in het jaar van de toekenning van de terugvorderbare steun of de vaststelling van het onterecht ontvangen bedrag.

Gemiddeld blijft 30% van de vorderingen over om in de volgende jaren geïnd te worden. De groei van het totale volume aan sociale vorderingen veroorzaakt, bij een stabiel incassopercentage binnen het jaar van toekenning, een steeds groter liquiditeitstekort per jaar (zie punt 3.4).

De conclusies gelden niet voor alle vormen van bijstand. Voor **onterecht ontvangen bedragen/voorschotten** op sociale uitkeringen bijvoorbeeld is de inningsgraad in het eerste jaar 72% in 2024, maar het ligt ook een eind lager dan in de pre-covidperiode, terwijl het **volume vorderingen sinds 2018 verdubbeld is** (728.000 € in 2018 versus 1.449.000 € in 2024).

Voor maatschappelijke bijstand waarvan de terugbetaling bijna per definitie over een zeer lange periode loopt met maandelijkse stortingen van geringe omvang – zoals bijvoorbeeld huisvestingssteun – is de inningsgraad in het eerste jaar veel lager (+/- 30%).

5.2. Afschrijvingsgraad van de sociale vorderingen over de 3 eerste jaren (2018/2022)

Het OCMW Sint-Gillis registreert een redelijk stabiel aantal gebruikers dat het (equivalent) leefloon ontvangt⁶. Deze schijnbare stabiliteit verbergt een sterke turn-over van het aantal gebruikers en dus een vernieuwing van de gesteunde doelgroep.

Wanneer een gebruiker niet langer door het OCMW wordt geholpen, neemt de dienst Invorderingen de inning van de openstaande vorderingen over. Aangezien de aflossing van de schuld via een splitsing van het leefloon dan niet meer mogelijk is, vergt de invordering van de vorderingen veel meer menselijke (en administratieve) inspanningen en strekt het zich uit over een veel langere periode.

Daarom vertraagt het inningsritme vanaf het 2e of 3e jaar en neemt het aantal oninvorderbaarstellingen toe. De verschillende redenen voor de oninvorderbaarstelling worden verderop in deze nota toegelicht.

De volgende tabel geeft per type maatschappelijke hulp de gemiddelde afschrijvingsgraad van de sociale vorderingen weer, over de eerste 3 jaar⁷.

Categorie	Type vordering	% van TOTAAL	NVR X	SALDO X	SALDO X+1	SALDO X+2
Energie		2%	100	34	13	5
	Frais d'énergie		100	39	15	6
	Aides Fonds social de l'eau		100	5	1	0
Bijstand op eigen kosten		10%	100	58	18	11
	Aide sociale en espèces		100	60	18	13
	Aide sociale en nature (pmt fournisseur)		100	55	17	9
Onrechtmatig verkregen steun/voorschotten		52%	100	24	15	11
	Indus RIS 100%		100	23	14	10
	Indus RIS 70%		100	29	19	14
Huisvesting		12%	100	71	38	26
	Cautions locatives		100	78	48	33
	Intervention loyers		100	69	34	23
ROB / RVT		13%	100	10	8	4
	Hébergement maisons d'accueil		100	60	53	0
	Hébergement MR (placements extérieurs)		100	11	7	6
	Hébergement MR (RLT)		100	4	4	0
Gezondheidszorg		10%	100	11	5	3
	Cotisations mutuelles		100	2	0	0
	Frais de transport		100	26	4	1
	Frais d'hospitalisation		100	15	3	2
	Frais médicaux		100	10	4	2
	Frais pharmaceutiques		100	96	93	93
TOTAAL TERUGBETALBARE STEUN		100%	100	30	16	11
GEMIDDELD JAARLIJKS BEDRAG 2018/2022 (x 1.000)			1.630	491	257	174

Gemiddeld wordt jaarlijks voor 1,63 miljoen € geboekt aan terugvorderbare steun bij de gebruikers en de diverse uitkeringsinstellingen. Na het eerste jaar blijft 491.000 € (30%) openstaan, na het tweede jaar 257.000 € (16%) en na het derde jaar 174.000 € (11%).

⁶ Zie hiervoor de statistieken die de Algemene Sociale Dienst op regelmatige basis publiceert.

⁷ Steekproef: de invorderingsstaten van de dienstjaren 2018 tot 2022.

Sommige vorderingen worden sneller afgeschreven, hetzij omdat ze ten laste worden gelegd van institutionele partners (bijv. ziekenfondsen, voor de gezondheidszorg), hetzij omdat ze het gevolg zijn van een overlijden (vorderingen op rusthuisbewoners), hetzij omdat ze niet integraal worden terugbetaald door de gebruikers (energietoelagen, bijvoorbeeld, laten toe de facturen te dekken die door de gebruikers moeten worden terugbetaald).

Typische 'gebruikers'-vorderingen (bijstand in geld of in natura, woongelegenheidssteun en onterechte betalingen) worden veel trager afgeschreven, hetzij door de moeilijkheden die gebruikers ervaren om na het beëindigen van de steun te blijven afbetalen (al dan niet met een herziening van het afbetalingsplan), hetzij door het invorderingsproces zelf, dat vele interacties met debiteuren vergt over een lange periode.

5.3. Efficiëntie van de inning van de vorderingen over de 3 eerste jaren (2018/2022)

De volgende tabel toont dezelfde steekproef als hierboven, met een uitsplitsing van de afschrijving van de vorering volgens motief: inning en oninvorderbaarstelling.

EFFICIENTIE VAN DE INVORDERING & ONINVORDERBAARSTELLING					
Categorie	Type vordering	X	X + 1	X + 2	CUMULE
Energie	NVR/overgedr. saldo	100	100	100	100
	Inning	66	61	46	93
	Oninvorderbaar		2	11	2
	Saldo	34	37	43	5
Eigen kosten	NVR/overgedr. saldo	100	100	100	100
	Inning	42	68	33	87
	Oninvorderbaar		2	3	2
	Saldo	58	30	64	11
Onrechtmatig/voorschotten	NVR/overgedr. saldo	100	100	100	100
	Inning	76	26	20	85
	Oninvorderbaar		13	8	4
	Saldo	24	61	72	11
Huisvesting	NVR/overgedr. saldo	100	100	100	100
	Inning	29	43	29	71
	Oninvorderbaar		3	3	3
	Saldo	71	54	68	26
ROB / RVT	NVR/overgedr. saldo	100	100	100	100
	Inning	90	15	3	91
	Oninvorderbaar		8	50	5
	Saldo	10	77	48	4
Gezondheid	NVR/overgedr. saldo	100	100	100	100
	Inning	89	50	28	96
	Oninvorderbaar		8	10	1
	Saldo	11	42	62	3
TOTAAL	NVR/overgedr. saldo	100	100	100	100
	Inning	70	40	24	86
	Oninvorderbaar		7	9	4
	Saldo	30	52	68	11

Globaal bekeken wordt na 86% van het verschuldigde bedrag geïnd in de eerste 3 jaar, 4% wordt oninvorderbaar gesteld en 11% blijft nog openstaan.

De tabel toont duidelijk verschillende profielen naargelang het type vordering: voor **onterechte betalingen/voorschotten is het aandeel oninvorderbaarstellingen in het 2e en 3e jaar veel groter** dan voor andere terugbetaalbare sociale bijstandsvormen.

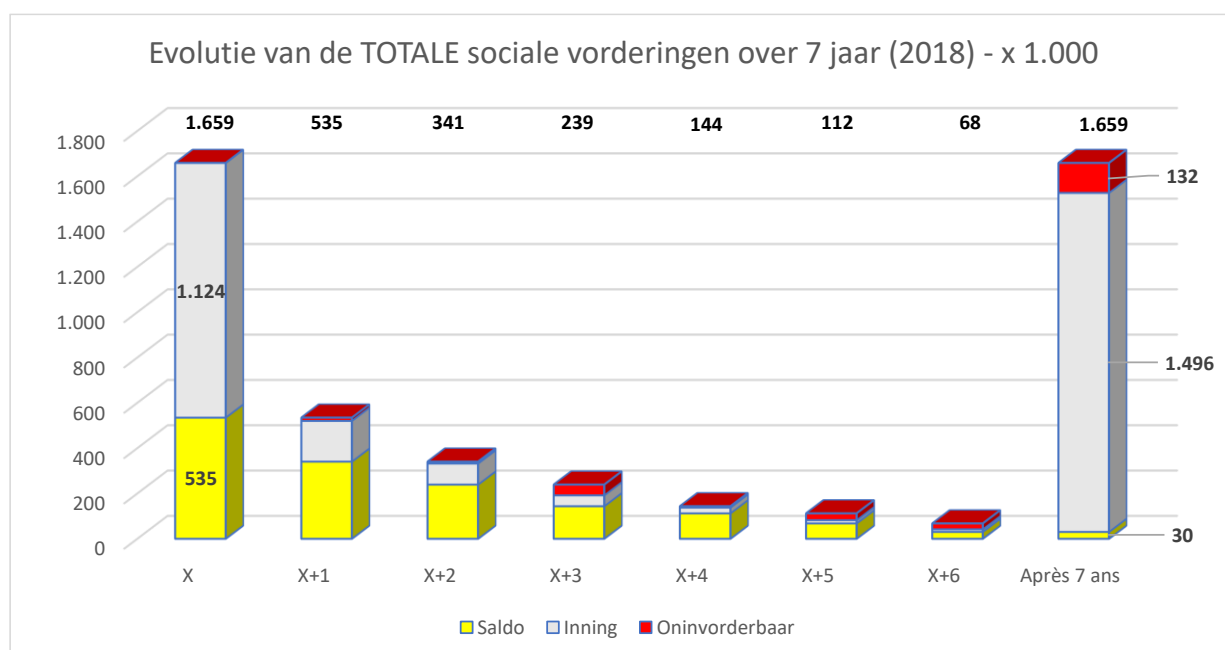
5.4. Afschrijvingsprofiel van de sociale vorderingen over 7 jaar (steekproef 2018)

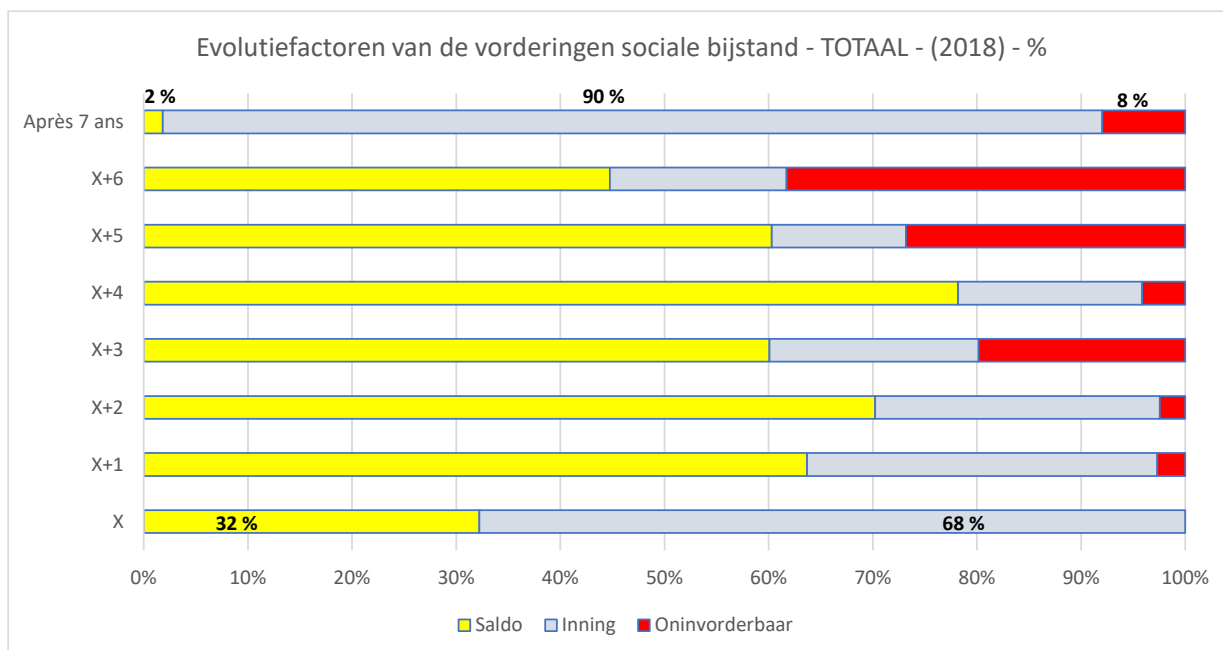
De volgende grafiek illustreert hoe moeilijk het is om na verloop van tijd de openstaande bedragen te innen. Na het derde jaar wordt een belangrijk deel van de openstaande som oninbaar verklaard.

Beschouwen we de totale sociale vorderingen van dienstjaar 2018, namelijk 1.659.000 €, waarvan 68% in hetzelfde jaar wordt geïnd (lijn 'X' in de grafiek op de volgende pagina). De resterende 32% – 535.000 € – wordt doorgeschoven naar het volgende jaar, waar het incassopercentage sterk daalt en een klein deel wordt oninvorderbaar verklaard (het rode segment in lijn 'X+1').

Duidelijk is dat na het derde jaar het nog te innen bedrag steeds kleiner wordt (bovenste grafiek) en het aandeel oninvorderbaarstellingen steeds groter.

Globaal wordt na 7 jaar 90% van de vordering geïnd (waarvan 72% in het eerste jaar), 8% wordt oninvorderbaar gesteld en 2% blijft nog openstaan.

5.5. De oninvorderbaarstellingen van het dienstjaar 2024

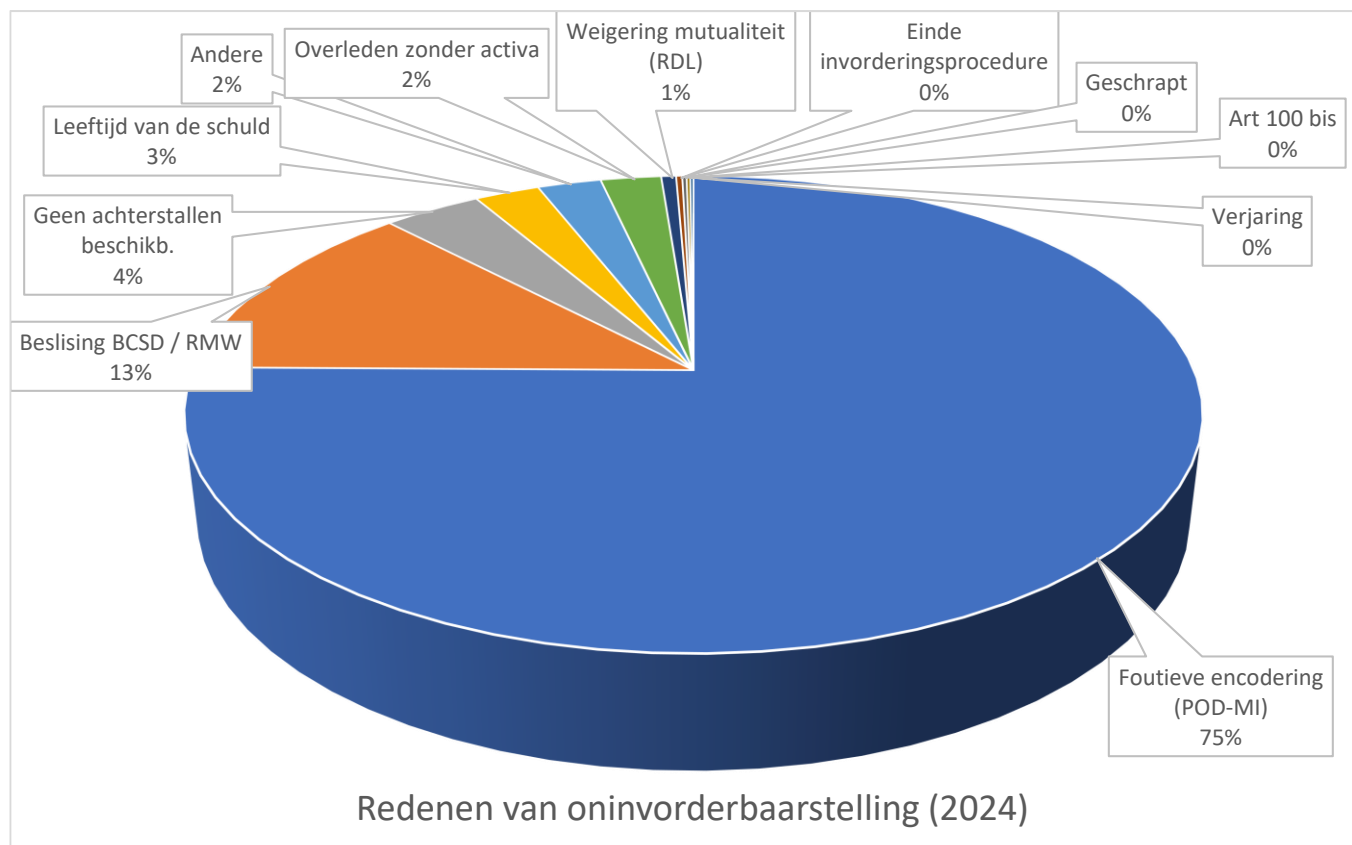
76% van het bedrag van de vorderingen dat in 2024 als oninvorderbaar wordt afgeboekt (2.925.079,89 € in totaal) betreft historische, soms zeer oude vorderingen op de POD-MI. Sommige dateren van 2013.

In feite is een deel van deze vorderingen niet meer relevant. Een deel van de openstaande vorderingen op de POD-MI werd intussen ontvangen in de volgende dienstjaren (en geboekt op het eigen dienstjaar in het jaar waar de ontvangst optreedt). Overigens zijn bepaalde dienstjaren afgesloten door het Ministerie, waardoor geen verdere ontvangsten meer verwacht worden. Voor het andere deel gaat het om boekingen die onterecht vorderingen hebben gegenereerd, aangezien het terugbetalingspercentage van het ministerie (100%) niet overeenkwam met het toepasselijke terugbetalingspercentage op basis van de status van de overeenstemmende leefloner (70%).

Ter aanvulling, in verband met deze afschrijvingen op de POD-MI: we hebben de overeenstemmende kredietverzakingen geboekt voor zover deze nog niet geboekt zijn geweest in het verleden.

	Bedrag	# V.R.	Gemiddeld/VR
Foutieve encoding (POD-MI)	2.213.900	99	22.363
Beslising BCSD / RMW	373.769	142	2.632
Geen achterstallen beschikb.	109.180	33	3.308
Leeftijd van de schuld	72.613	133	546
Andere	71.048	74	960
Overleden zonder activa	67.609	116	583
Weigering mutualiteit (RDL)	16.644	9	1.849
Einde invorderingsprocedure	6.811	12	568
Geschapt	4.853	8	607
Art 100 bis	4.031	69	58
Verjaring	3.715	7	531

Behalve de hierboven vermelde correcties in de boekhouding, worden de verschillende redenen voor oninvorderbaarstellingen opgesomd in de bovenstaande tabel. De relatieve omvang van elk van deze redenen wijkt slechts weinig af van die in 2023.

6. De investeringen en de schuld

6.1. De investeringen en de financiering van de investeringen

In 2021 bedragen de zuivere investeringsuitgaven meer dan 7 miljoen €. Deze worden bijna volledig gefinancierd door nieuwe leningen (6,969 miljoen €). Het grootste deel van de investeringsuitgaven betreft de finalisatie van de renovatie van het rusthuis. Aangezien deze nu voltooid is, zou het investeringsvolume, met uitzondering van enkele laatste facturen met betrekking tot de RDL die in 2025 zullen binnenkomen, in de toekomst weer op een bescheidener niveau moeten komen.

(rekeningen, x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Algemeen bestuur	914	514	327	854	435	374	
Privaat patrimonium	25	0	8	1.468	310	170	
RDL & serviceflats	328	327	532	653	717	6.477	
Andere	3	114	198	0	72	18	
Investeringsuitgaven	1.270	955	1.065	2.974	1.533	7.038	41%

6.2. De schuld van het OCMW

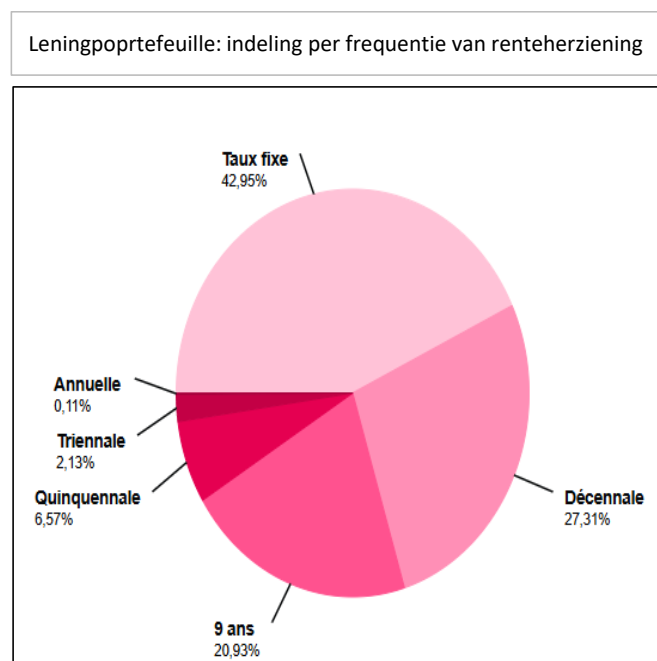
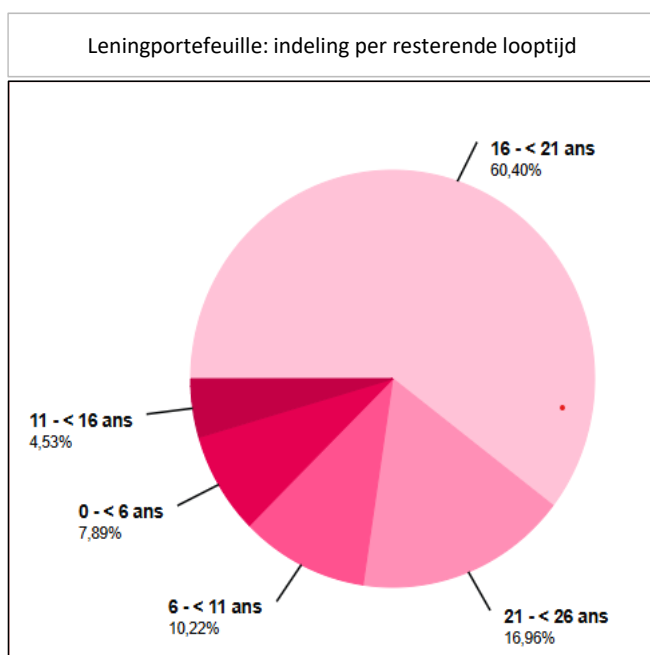
Onder impuls van de vastgoedinvesteringen in 2024 is de langlopende schuld van het OCMW sterk gestegen in 2024, tot 28,4 miljoen €.

Deze nieuwe langetermijnleningen zullen in de toekomst aanzienlijke rentelasten en aflossingen met zich meebrengen: het deel van de schuld dat in 2025 afloopt bedraagt 1,964 miljoen €, een stijging van 422.000 € ten opzichte van 2024.

De rentelasten stijgen, hoewel de groei van de nettoschuldlast beperkt blijft (1,95%), dankzij een efficiënt beheer van kredietopeningen in het verleden, van de onmiddellijke consolidatie van de nieuwe leningen en van verrichtingen van actief schuldbeheer die in de tweede helft van 2024 werden uitgevoerd. Deze maatregelen samen drukken het effect van de renteverhogingen op de nieuwe leningen van 2023/2024.

(rekeningen, x 1.000€)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% 19-24
Langetermijnschuld ten laste van het OCMW	21.831	22.662	21.906	21.812	21.620	26.437	4%
Investeringsschuld op K.T. t.l.v. het OCMW							
Periodieke aflossing van leningen	251	288	281	256	288	314	5%
Vervroegde terugbetaling van leningen	0	0	0	0	0	0	
Aflossingen van leningen die het volgende dienstjaar vervallen	1.616	853	1.612	1.677	1.542	1.964	4%
Totale schuld van het OCMW per 31/12	23.448	23.514	23.519	23.488	23.163	28.402	4%
Betaalde financiële lasten	118	119	158	181	344	452	31%
Gemiddelde kost van de schuld	0,51%	0,51%	0,67%	0,77%	1,46%	1,95%	

Tot slot vermelden we de zeer evenwichtige structuur van de leningenportefeuille, zowel qua looptijd (linkergrafiek) als qua blootstelling aan het herzieningsrisico van de rente (rechtergrafiek).

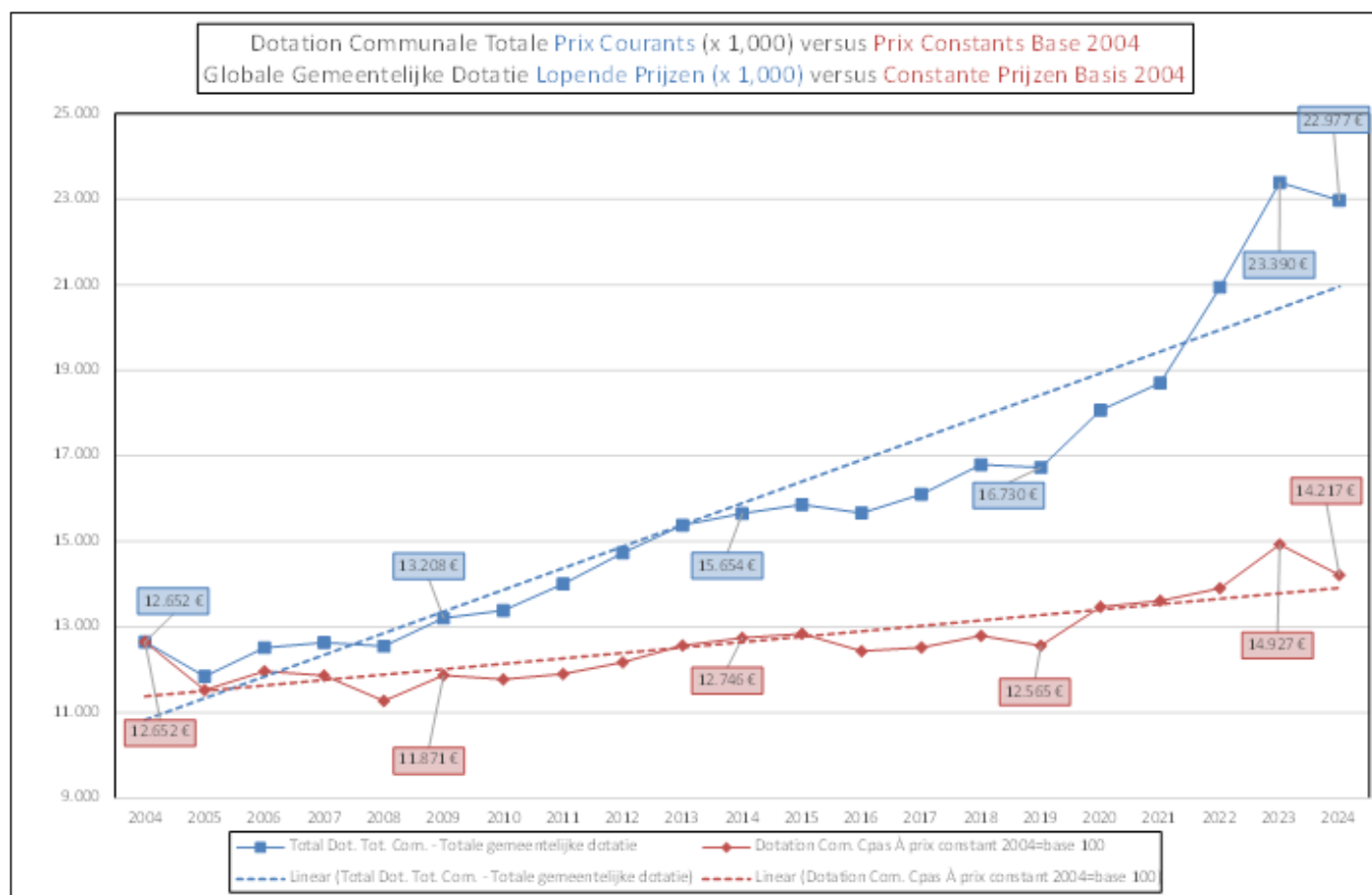

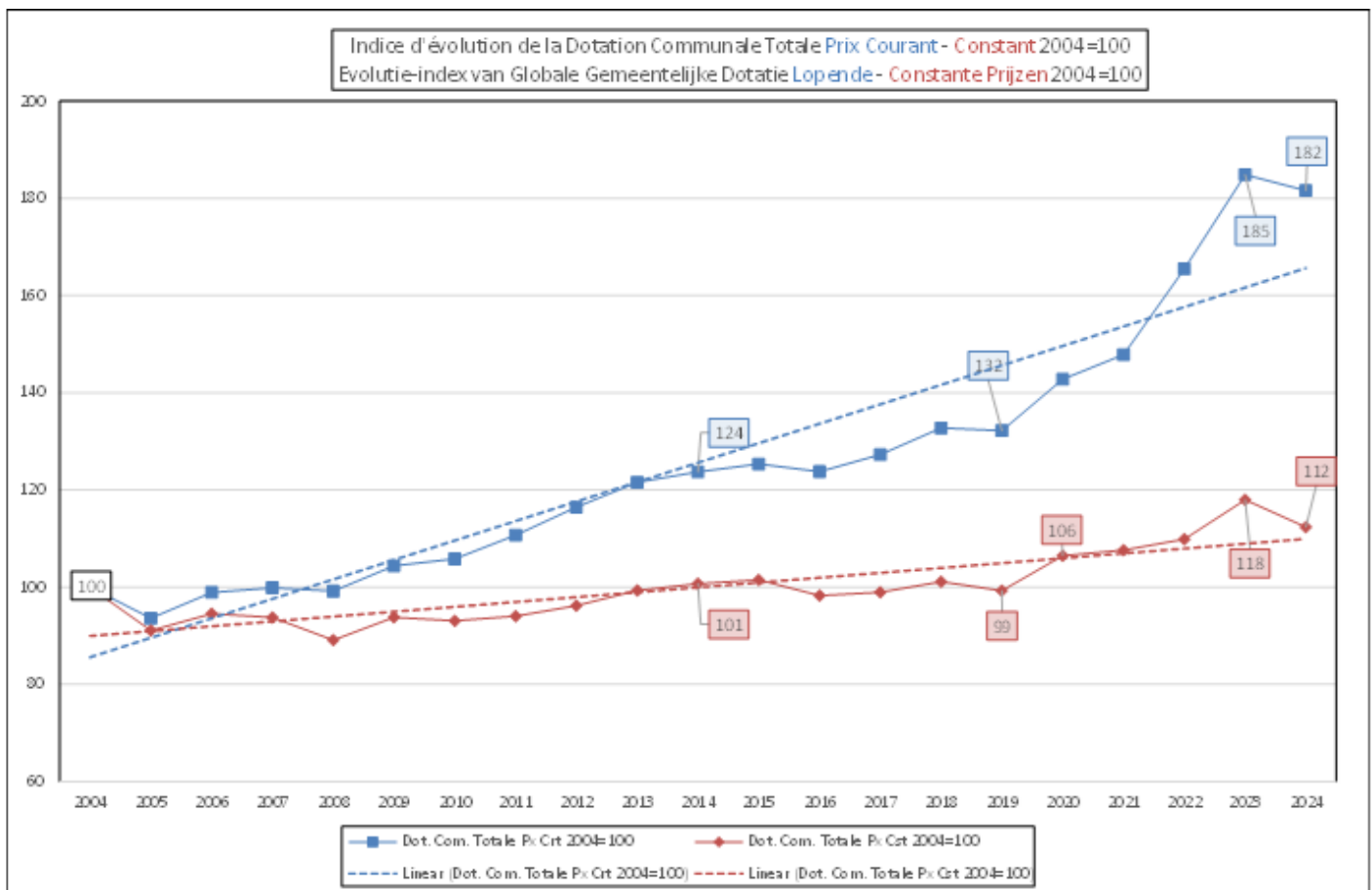
7. Een laatste perspectief : de gemeentetoelage

Onderstaande grafieken illustreren de evolutie van de gemeentetoelage over 20 jaar, zowel in nominale cijfers (d.w.z. de bedragen opgenomen in de jaarrekeningen) als in reële evolutie (d.w.z. na de uitzuivering van de effecten van de inflatie).

De tweede grafiek geeft deze zelfde gegevens weer in de vorm van een index (2004 = 100).

Samengevat komt de groei van de gemeentetoelage, van 12,652 miljoen € in 2004 tot 22,977 miljoen € vandaag (+ 82% nominaal) overeen met **een groei van 12% in reële cijfers**.

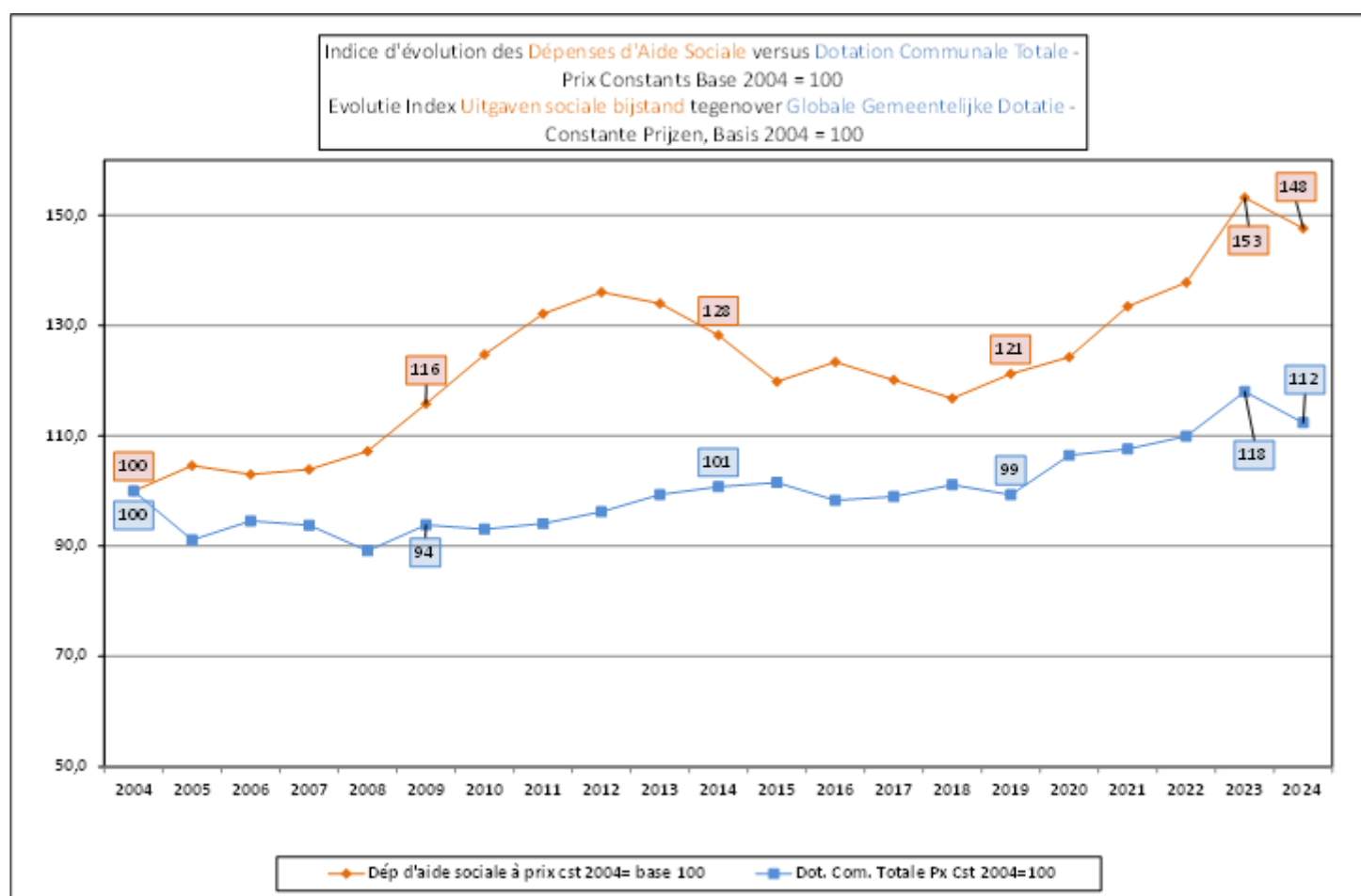

De echte waarde van deze oefening is om de evolutie van de gemeentetoelage te vergelijken met die van de uitgaven voor sociale bijstand (uitgaven van functie 8320) over een lange periode, waarbij het volume-effect wordt geëlimineerd.

Immers, de kosten voor sociale bijstand zijn aanzienlijk hoger dan de gemeentetoelage, waardoor een groei van 1 miljoen € gemeentetoelage proportioneel een grotere stijging betekent dan eenzelfde toename van de sociale bijstand. Het wordt daardoor erg moeilijk in te schatten in hoeverre de injectie van gemeentelijke middelen overeenkomt met de evolutie van de behoeften van de bevolking die via het sociaal beleid van het OCMW moet worden opgevangen.

Het gebruik van een groeindex met een gemeenschappelijk vertrekpunt maakt het mogelijk dit interpretatieprobleem te vermijden.

Uit de grafiek blijkt duidelijk dat de reële bijdrage van de gemeente in de financiering van het OCMW (+12% in 20 jaar) aanzienlijk lager groeit dan de lasten van sociale bijstand (+48% in 20 jaar).

8. Algemene conclusie

Het dienstjaar 2024 wordt afgesloten met een boekhoudkundig resultaat van -2.475.905,32 € en leidt tot een verhoging van de gemeentetoelage met 1.207.143,91 €, rekening houdend met de wijziging van het fonds voor onzekere vorderingen.

Het boekhoudkundig tekort wordt voor een aanzienlijk deel verklaard door grondige opkuisverrichtingen op de afgesloten dienstjaren.

de fenomenen die het dienstjaar 2024 beïnvloeden, horen te worden beschouwd als een “correctie” ten opzichte van het dienstjaar 2023, dat op zijn beurt een ruim overschot vertoonde.

In 2023 werden talrijke kredietverzakingen geboekt, echter zonder de overeenstemmende opkuis te verrichten op de vastgestelde rechten van de afgesloten dienstjaren. Het dienstjaar 2024 toont het ‘spiegelbeeld’ van deze selectieve opkuis.

Het dienstjaar 2024 bevat oninvorderbaarstellingen op (equivalent) leefloonontvangsten die foutief waren geboekt met betrekking tot het terugvorderingspercentage op de Staat, en dit voor een bedrag van 444.696,82 € — een bedrag dat al voorafgaand aan de afsluiting van het dienstjaar 2023 was geïdentificeerd.

Het niet-gebruikte deel van de REDI-subsidie uit 2023 moet worden terugbetaald aan de POD-MI. Dit bedrag van 340.677,34 € werd niet voorzien in 2023, wat de inhaalboeking in 2024 noodzakelijk heeft gemaakt.

Het exploitatieresultaat bedraagt -413.904,92 €, inclusief overboekingen.

Als men de overboeking voor de terugbetaling van de REDI-subsidie uit 2023 buiten beschouwing laat, bedraagt het exploitatieresultaat, dat specifiek toewijsbaar is aan 2024 -53.227,58 €.

Indien het tekort op de investeringsdienst neutraliseert⁸, **komt dit tekort overeen met 0,25% van de gemeentetoelage voor 2024.**

Achter dit ogenschijnlijk geruststellend cijfer schuilt echter een complexe en weinig hoopvolle financiële realiteit voor de toekomst.

De brede kostenbasis die wordt ingezet bij de uitvoering van het sociaal beleid van het Centrum, wordt gedragen door de uitgaven voor sociale bijstand die nodig zijn om aan de behoeften van de gebruikers te voldoen — waarvan de toekenning van het leefloon dat slechts gedeeltelijk door de Staat wordt gefinancierd en op zich al een kost van 6,16 miljoen € genereert, meer dan een kwart van de gemeentetoelage! — en de daarmee verband houdende loonkosten. Dit zijn twee factoren die zijn blootgesteld aan het risico van de automatische indexering bij elke overschrijding van de spilindex. Dit vertegenwoordigt 86% van het uitgavenbudget van het OCMW.

Wat de ontvangsten betreft, is het OCMW sterk afhankelijk van federale en gewestelijke subsidies om een groot deel van haar werking te financieren. Het feit dat de continuïteit van deze financieringen door federale en regionale overheden op de helling wordt gesteld, zal een directe en ingrijpende impact hebben op de wijze waarop het OCMW haar opdracht vanaf 2025 zal kunnen uitvoeren.

⁸ Resultaat van de investeringsdienst = -1.310.910,62€ en gemeentetoelage = 22.977.057,78€.